

Izhaja vsakih štirinajst dni vsak drugi torek in stane po pošti ali na dom pošiljan s slučajnimi uredniškimi prilogami celo leto

80 kr.

Za tuje drž. več poštni stroški.

„Soča“

z „Gosp. Listom“ in „Primorcem“ stane na leto 5 gld. 20 kr.

PRIMOREC

Oglasi se plačujejo za tristopno petit-vrsto: enkrat 8, dvakrat 7 in trikrat 6 kr., večkrat po pogodbi. Vsa plačila vrše se naprej.

Posamične številke po 3 kr.

Uredništvo in upravnništvo je v Gosposki ulici št. 9.

Rokopisi se ne vračajo.

Izdajatelj in odgovorni urednik Vinko Levičnik. — Tiska in zalaga „Gor. tiskarna“ A. Gabršček (odgovoren Jos. Krmpotič).

Bodočnost Reke.

Samosvoja, avtonomna Reka je imela 12. t. m. — „svoj dan“, ali bolje: „svoj večer“. Mestni zastop je imel važno, pomembno sejo, v kateri se je odpovedalo 47 zastopnikov z županom vred, podavši odločen protest proti — ogerski vladi. Najpoprej je imel župan dr. Mayländer obširen govor, v katerem je obsojal postopanje ogerske vlade v škodo avtonomiji Reke, potem pa je prečital jeden mestnih zastopnikov še odločno izjavo proti istej vladi; s to izjavo so zajedno položili svoje mandate — na galerijah pa so grmeli viharni „abasso“ na naslov madjarske vlade v Budimpešti. Po seji so bile tudi na ulicah prav obsežne demonstracije, katerih se je udeležila posebno „nadobudna mladež“ italijanskega mišljenja. In godba je povečala ta večer z obhodnico po mestu, sviraje največ tisto znano — „Lassè pur che i canti e subì...“ Čudna usoda! Zdaj se rabi ta neslana pesmica za politiške demonstracije proti — ogerski vladi. — Pozno v noč so se duhovi pomirili, brzojav pa je imel celo noč posla z dolgimi poročili o dogodkih na Reki. . . .

Kaj neki se je moglo zgoditi hudega, da so takó vskipeli proti ogerski vladi prav tisti Rečani, ki so bili doslej vedno bolj ogerski nego najpristnejši Madjarji? Rečani, ki imajo odločilno besedo, so vedno škilili le v Budimpešto, za Dunaj ali za Zagreb pa se niso brigali. Dasi so dobro vedeli, da Reka je prav za prav del kraljevine hrvaške, vendar so povsem prezirali to neoporečno dejstvo in silili z vsemi štirimi pod neposredno oblast budimpeštanske vlade. In ogerska vlada je znala dobro izkoristiti preugoden položaj, da je polagoma utrjevala svoje posebno stališče tudi na Reki. Da ta vlada ni naletavala na odpor v Zagrebu, za to so pač že skrbeli hrvaški bani, zlasti sedaj vladajoči grof Kuhén Héderváry, ki so zatirali vsako večje državnoopravno stremljenje za spojenje Reke z materjo Hrvaško. In videli smo, kakó je žrtvovala ogerska vlada leto za letom na milijone, da je dvignila Reko v položaj, ko je mogla začeti usodepolno tekmovanje s Trstom. Reka se je dvigala, Trst pa je padal. A da je mogla Reka toliko uspešneje tekmovati Trstu, je dovoljevala ogerska vlada toliko in takošnih olajšav v vsakršnem pogledu, kakoršnih ni užival Trst nikoli. Madjarji vedó pač prav dobro, da „njihova država“ potrebuje za vsako konkurenco sposobno morsko luko, obmorsko tržišče, kakoršno je uprav Reka. Nepristranski treba priznati, da Madjarji so veliko storiili na Reki.

Toda Rečani sami niso bili nehvaležni mogočnim pokroviteljem v Budimpešti. Dá, priznali treba treznim opazovalcem, da so še veliko precenjevali dobrote iz Madjarske. Res je, da vse naprave in podpore ogerske vlade so dobro došle Rečanom, toda še v večjo korist so že zdaj obrti in trgovini velikega dela ogerske državne polovice. Večjo veljavo ima torej Reka za Ogersko nego narobe! In to neizpodbitno dejstvo se je veliko premalo uvaževalo v odločujočih krogih na Reki!

Madjarji so previdno in modro izkoristili tako kratkovidnost Rečanov, da so počeli izvajati tudi v tem mestu svoj šovinistiški narodni program. Madjarsčino so vsilili kot uradni jezik v vse možne urade, in skrbeli so za to, da so vtisnili svoje ljudi pov-

sod, kjer so oni zagospodovali. Polagoma je nastala na Reki cela kolonija — madjarskih uradnikov in služabnikov; pred malo desetletji tu neznan jezik madjarski se je polisnil nekako na prvo mesto.

Priznati treba, da Madjarji so previdno postopali pri vseh takih novotarijah, kajti prav nič niso naleteli na odpor. Rečani so le tu pa tam skrivaj zabavljali, kedar je prišel kak Madjar iz tujine na mesto, katero je zavzemal prej domačin in je morda računal nanj zopet kak domač človek. Toda vse take tihe pritožbe so bile takó krotke, da se niso radi njih vznemirjali ne Rečani v širših masah ne njihovi skrbni pokrovitelji v Budimpešti.

Rečanom je posebno laskalo to, ker se Madjarji navidezno niso vtikali v njihove avtonomne posle; tudi italijanskemu jeziku niso nikjer delali vidne krivice. . . . Da pa ravno v takošni taktiki leži velika nevarnost, tega kratkovidni Rečani niso videli. . . . In takó je šlo vse lepó dalje, kakor so želeli v Budimpešti. . . . Reka se je čedalje bolj oddaljevala od svoje prave matere Hrvaške in brezskrbno plavala vedno bolj in bolj v naročje pohlepne — magyár-orszaga.

12. t. m. pa so napovedali Rečani boj ogerski vladi, boj vrivajočemu se madjaronstvu. — Kakó je prišlo do tega?

* * *

Madjarska vlada hoče uveljaviti tudi na Reki celo vrsto važnih zakonov, ne da je v to vprašala mnenje avtonomnega mestnega zastopa. V mestnem statutu pa stoji določba, da za vsako novo uvedbo v javni upravi na Reki mora oddati svoje mnenje tudi mestni zastop. Ker je pa vlada vedela, da bi se zastop odločno izrekel proti uvedbi novih zakonov, sklenjenih v Budimpešti, zategadel ni niti vprašala mestnega zastopa za mnenje, marveč je kar ukazala, da ti zakoni naj se izvedejo kakor v celi Ogerski takó tudi na Reki.

Najvažniši zakoni so ti-le:

Uvedenje ogerskega upravnega sodišča in ogerskega upravnega odbora, poleg več drugih ogerskih postav, ki so s tema v tesni zvezi, tako n. pr. zakon o izseljevanju, zakon o varnostnih naredbah zoper širjenje filoksere, o kolonizaciji, zakoni o zdravstvu in narodnem solstvu, gojzbarski zakon, zakon o lovu, o pomorskem ribarstvu itd. Za ljudsko solstvo stopijo v veljavo ogerske postave v popolnem obsegu glede državnih sol. Za mestne šole velja še nadalje mestni statut, z omejitvijo pa, da državni šolski nadzornik nadzoruje tudi mestne šole. Notranji poslovni jezik je izključno madjarski; mestni organi lahko občujejo med seboj v italijanskem jeziku.

* * *

Umeje se, da Rečanom ne morejo biti nič kaj po volji te novotarije! Njihova avtonomija je v resni nevarnosti, saj je že danes brez posebnega ugleda v Budimpešti. — In zdajci so se Rečanom odprle oči, kam pes taco molí; zdaj vedó, česa se jim je nadejati iz Madjarske v prihodnosti, ko bo madjarski živelj in morda tudi njihov kapital močneje zastopan na Reki in ko bo vsa javna uprava v rokah pristno madjarskega šovinizma.

To so vzroki, da je nastala v mestnem zastopu prej omenjena kriza in da so se vršile na Reki sovražne demonstracije proti ogerski vladi. . . .

Kakošen je odgovor iz Budimpešte? Norčujejo se! Tam mnogi niti ne verujejo, da Rečani sploh resno mislijo z opozicijo. Zdi se, da Madjarji poznajo svoje reške Papehajmerje! Nekoliko kričanja, nekaj demonstracij — in vse se zopet poleže, le na tihem bodo še zabavljali zoper svoje madjarske „dobrotnike“.

Ako bi hoteli biti zlobni, bi rekli: Prav jim je! Lahonska nestrpnost proti slovanskemu življu jih je dovedla na kriva pota, po katerih so srečno prijadrali tjakaj, kjer so dandanes.

Toda na Reki je slovanski živelj takó močan, da v skrbi za njegovo bodočnost želimo tudi Reki sami srečnejšo prihodnost, nego jo ima danes in bi jo imela pod okriljem madjarskih zakonov in madjarskega šovinizma.

Domače in razne novice.

* Dr. Dante Vecchi, mestni tajnik, o katerem smo na kratko sporočili v zadnji „Soči“, je bil v petek nevarno ranjen od nekega Antona Kneza, 76-letnega starčka iz Zgonika na Krasu. Ta napad, oziroma poskus uboja, je uročil veliko hrupa v Gorici, ne toliko radi samega čina, pač pa radi pravih uzrokov, katerih je baje več. Neki laški časopis je trdil, da je narodno sovraštvo uročilo napad, ker je knez „furihondo sloveno“. To pa ni res, kar gotovo dožene tudi sodnijska preiskava! S temi izgovori bi hoteli laški časopisi pokriti neke „stare grehe“, kateri so v zvezi z napadom. Trdi se namreč, da sta dr. Vecchi in Knez skupaj služila v tržaškem „Istitutu“ za rezeve; prvi je bil tajnik, drugi vratar; prvi je bil potreben denarja in drugi pa mu ga je posodil — okoli 20.000 gld. — pod stanovitnimi pogoji, katerih se pa napadeni Vecchi ni držal. Pripovedujejo se razne dogodbe, kakor tudi uzrok, zakaj je dr. Vecchi zapustil Trst in se podal v Benetke itd. Sevé, to so vse govorice in mnogo je vmes tudi ljudske domišljije, katera pa ni ugodna za napadenega g. tajnika. Na vsak način, konečna sodba bo imela odločiti, ali je bil napadeni Vecchi mož na pravem mestu ter kot tak sposoben za javno službo, katero je opravljal. Kakor nam zatrjujejo, je upati, da okreva popolnoma, ker rane niso tako globoke, kot so to razupili drugi časopisi.

* Trgovska-obrtna zadruga. — To prevažno novo društvo že posluje, t. j. sprejema oglase za deleže, hranilne vloge in prošnje za posojila. — Plačevanje deležev (130 gld. v petih letih po kroni na teden) prične 1. dec. — Doslej je že blizu 300 deležev podpisanih. Dosedanji deležniki so možje, ki dajejo zadrugi že nekaj milijonov varščine. Ta zadruga je torej za nalaganje denarja v njeno hranilnico že sedaj tako varna, kakor vsak največji denarni zavod. — Rojaki! Pokažimo, da smo zreli za gospodarsko osvobojo iz krempljev tujega kapitala! Vsak Slovenec imej vsaj jeden delež!

* Kaj je s slovensko šolo? — Odgovor: Es wird weiter geschwindelt! — Kaj je z „odločnejšimi koraki“ višjih šolskih oblastij? Kaj z eksekucijo proti mestu? Odgovor: Ako bi šlo po želji vseh odločujočih krogov na Primorskem, bi dobili šolo o sv. Nikoli!

V četrtek bo še-le komisija vnovič pregledovala Catinellijevo vojašnico na kraju Podturna, ali je pripravna za slovensko šolo. — Zakaj še-le zdaj ta komisija? Ali modri- jani v deželni svet niso vedeli že pred meseci, da bi bilo to potrebno storiti? Čemu so imenovali dva eksekutorja, naj do- bita druge prostore? — Ali dež. sol. svet nima tlorisa goriškega mesta, po katerem bi spoznal, da ono poslopje ni primerno za edino slov. šolo vsled daljave, katero bi morali otroci prehoditi 4-krat na dan? Ako onega poslopja ne marajo niti Podturenci za šolo svojega predmestja, kakó naj jo sprejmemo Slovenci za celo mesto?

Skratka: Švindel je počel da capo! Takó se godi Slovincem za vlade poljskega grofa in za trdne „slovanske večine“ v dr- žavnem zboru!

* „Primorec“ bo izhajal po novem letu v tej velikosti in na 8 straneh po trikrat na mesec za samih 1 gld. 20 kr. celo leto. Sprejemala se bo pa le letoletna na- ročnina. — Za letos je še mnogo dolžnikov. Oponinjamo jih, naj izpolnijo svojo dolžnost, kakor izpolnjujemo mi redno svoje.

* Anton Čefuta-Ueman, veleposestnik v Tomaju, je umrl nagloma včeraj v 46. letu starosti. Pogreb bode jutri ob 9. uri. — Mož je bil narodnjak ter je kot tak z navdušenjem ošal svoj glas pri zadnjih državnozbornih volitvah za narodnega kandidata v velepo- sestvu. N. p. v m.!

* **Bodimo vedno dostojni!** — Slo- venci smo vedno obsojali smešne izbruhe „avite culture“ z zažiljivimi, često velezdaj- skimi napisi po zidovih in drugih neimeno- vanih krajih. Do najnovejšega časa naši ljudje niso reagovali na taka izzivanja. Zdi se pa, da ta laška šola dobiva učencev tudi med našimi mladeniči, ki reagujejo zdaj z vsakojakimi odgovori po zidovih itd. To ni dostojno! Pustimo Lahom to prednost, ki jih ne povišuje v ožeh razsodnega občin- stva! — Svetujemo torej prav nujno: Nikar ne povpisov po zidovih, ki bi žalili katero narodnost ali osebo!

* **Malo demonstracijo** so baje uprizo- rili pretečeno soboto dopoldne osmosolci na tukajšnjem gimnaziju proti prof. Streinz-u. Mož je baje pretirano strog napram dijakom. V soboto so se fotografirali skupno gg. gimnazijski profesorji; došel je tudi začasno vpokojeni prof. Wenzel. Dijaštvo je upo- rabilo to priliko ter mu napravilo ovacijo pred konferenčno sobo, to pa le zató, da so pokazali prof. Streinitz-u — namestniku Wenzel-novemu — koliko višje čislajo nje- govega prednika, dasi je tudi znan kot jako strog učitelj.

* **Delavska zavarovalnica proti nezgodam v Trstu.** — K obilnim pritožbam proti temu društvu objavljamo ta kričeči slučaj iz Volč pri Tolminu: Delavec Blaž Andrejčič iz Volč št. 13, je ponesrečil dne 3. junija t. l. pri gradbi mosta čez Boko in si zlomil desno nogo na dveh mestih. Pre- peljali so ga v bolnico usmiljenih bratov v Gorici, kjer so ga odpustili dne 12. avgusta, ki je nekoliko ozdravil. Od tega časa je za vsako delo nesposoben. C. kr. okrajno gla- varstvo v Tolminu je odposlalo nemudoma vsa poročila o tej nezgodi delavski zavarovalnici v Trstu. A do danes, dne 18. nov., nima ponesrečenec iz Trsta še nikakega od- loka. Zima je že na vratih! Ubogi mož, sirota brezestarišev in brez vsakega premoženja, nima ni gorke obleke ni obuvala ni potrebne hrane, in je navezan na dobrosrčnost usmi- ljenih ljudi, če noče poginiti lakote in mraza. In vendar mu tiče po zakonih primerna pod- pora od delavske zavarovalnice proti nezgo- dam v Trstu. Vprašamo slavno društvo: Za- kaj ne reši tako dolgo te prošnje?! (Ker je — Slovenec! Stavec).

* **Spokorjeni grešnik?** — Čitatelji se spominjajo gotovo na dra. Iv. Krstiča, kateri je delal toliko zgage v Istri o priliki zadnjih državnozbornih volitev ter uzočil, da je bil izvoljen v splošni volilni skupini Bartoli namesto dra. Laginje. Sedaj, ko so zaprli znanega Martinoliča, urednika, kateri je bil Krstičev veren tovariš, se je premislil tudi Krstič, in kakor poročajo iz Zadra

„Naši Slogi“, je pri obisku svojih sorojakov obljubil, da odneha od daljne protigagitacije na škodo hrvaške stranke. Kakor pa mi doznajemo iz Voloskega, mož je že poskusil popraviti škodo s tem, da je opustil izda- janje „Prave Naše Sloge“ in menda izjavil pred tamošnjimi rojaki, da zapusti Istro in se preseli v Dalmacijo, kjer bode pošteno nastopal. Ako je to res, tedaj naj mu oprosti tudi narod vse gorje, katero mu je uzočil.

* „Slovenec“ od petka je priobčil o nekkih polemikah, poslanicah in izjavah v časopisih dopis, ki je vreden uvaževanja. Kar pravi, je vse prav in lepó, podpisujemo ga z obema rokama. — Razložek je le v tem, da bi bil isti „Slovenec“, ako bi se nahajal v našem položaju, nastopil vse od- ločneje nego smo to storili mi. — Sicer smo se silno omejili v svojih odgovorih, kar nam mora priznati vsakdo! — V ostalem pa ima dopisnik povsem prav! Le tega ni vedel, da se je že storilo zasebnim potom vse možno, da bi se bila odstranila potreba, karati tudi javno, kar je graje vredno. . . .

Za brošurico „Primorski odnošaji v poslanski zbornici na Dunaju“ smo sprejeli do vključno 22. t. m.:

Vidmar Ferdo iz Sarajeva	2.— gld.
Sežanska Čitalnica	1.25 „
Klobučar Miha iz Pečuha	1.— „
Mácač Ivan iz Trsta	1.— „
Gustinčič Ana in Trsta	—75 „

Po 60 kr.: Čušin Anton iz Podbele, Šuligoj Janez iz Stopnika, Turek Anton iz Šepulj 1.80 „

Po 50 kr.: Orel Vekoslava, Makarovič A., Wolf Anton, Ipavec Magdalena, Bajt Josip, Kolar Peter, Delak Jakob, bralno in pevsko društvo v Riemanju, Meglič Josip, Ivanovič Simon, J. Dekleva, Mašera Josip, Jamšek Hrabroslav, Zega Franc, Rozman Josip, Grahli Ivan, Poznik Slavoj, Kodermac Josip, Komel Franc, Ivančič Anton, skupaj 10.— „

Po 40 kr.: Princ Josip, Fur- lani Žiga, Poniž Rihard, 1.20 „
Pirjevec Ivan, Inomost —35 „

Po 30 kr.: Leban Ignacij, Slokar Josip, Gorjan Josip, Grbéc Josip, Stros Jakob, Jejič Franc, skupaj 1.80 „

Po 25 kr.: Furlani Blaž, Stok Janez, Ferjančič Alojzij, Mauer Marija, Berlot August, Mlekuž A., Jerič Friderik, Žagar Bogomil, Bavcon Josip, Kumar Pav., Melja- vec Andrej, Levpušček Andrej, Paškulin Franc, Marušič Franc, Marušič F., Pertot Matevž, skupaj 4.25 „

Po 20 kr.: N. N. s Pro- seka, Gaspersič Miha, Birsá Peter —60 „
Kocjan Franc —15 „
Božič Anton iz dol. Trebuše . . —10 „

I. izkaz čistega 26.25 gld.

Doslej se je oglasilo od 4000 razposla- nih položnic le 915 naročnikov. Začeli smo torej zbirati čisti med za rane bolnih. Pro- simo, da se oglasijo še oni, kateri so po- zabili!

* **Mestna hranilnica ljubljanska** ne bode znižala obrestne mere za hranilne uloge, ampak bode tudi v prihodnje obrestovala uloge po 4% in bode sama plačevala novi rentni davek, tako da bodo vlagatelji dobi- vali cele 4% obresti od ulog. Mestna hra- nilnica ljubljanska je danes največji slo- venski denarni zavod, ima že blizu pet milijonov ulog in je popolnoma varen zavod, ker za vse uloge jamči mestna ob- čina ljubljanska z vsem svojim premoženjem in davčno močjo.

Učitelj Golja v najvišji Instanci — oproščen. — Čitateljem našim je znano, zakaj je bil obsojen g. učitelj Golja na 14 dni zapora. Tudi Blaž Lenas je spravl vso reč v državni zbor kot grozen „delikt“ v dokaz slovenske surovosti. — Že takrat smo rekli, in sicer večkrat, da one besede, katere sta podtikala magistratna služab- nika g. Golji v usta, so gola norost, nesmi- sel, katera se more poroditi le v kaki la- honski butici ne pa v ustih izobraženega

Slovenca. Toda služabnika sta prisegla in sodišče jima je verjelo. — Dejali smo takrat tudi, da za take reči more ložiti edino državni pravdnik, kateri ne pozna slovenskega jezika. To stoji črno na belem v „Soči“. — Sodišče pa je, seveda, sprejelo nazore dr- žavnega pravdnika in obsodilo Goljo na — 14 dni zapora. To je bil haló v lahonskem Izraelu.

Zdaj pa — grozna blamaža!

Dne 13. t. m. se je vršila razprava pri najvišjem sodišču na Dunaju, — pri kateri se je zgodilo prereditko čudo, da sam ge- neralni prokurator je predlagal oprostitev g. Golje, kajti njemu pod- tikane besede, ako jih je tudi res izustil, nikakor ne obsegajo obdolženega pregreška. — In g. Golja je bil oproščen.

In takó se je našla pravica vsaj pri najvišjem sodišču! — Ves daljni kon-entar prepuščamo čitateljem! —

Slovinci smo v deželi pač veliki re- veži! Vse je proti nam! Vsako ničarijo nam štejejo v zločin in nas „karniflajo“. Sreča, da si včasih znamo pomagati in da pada blamaža in sramota na tiste nazaj, ki bi nas radi vtopili v žlični vode!

Učitelja Goljo je zagovarjal na Dunaju bivajoči Slovenec dvorni in sodni odvetnik dr. Klemen Sežun.

„Corriere“ pa piše v 137. šte- v. tako malenkostno, kakor da že sodni dvor prve stopnje ne bi mogel učitelja Golja radi pre- greška po §. 303. k. z. kaznovati, ker to de- janje ne spada pod ta §.

Kako pa je pisal „Corriere“ takrat, ko se je vprašalno dejanje godilo? Koliko vika in krika v Izraelu!

Nova trgovina. — Vendar se obrača na bolje! Za trgovsko-obrtno zadrugo se je ustanovila v Gorici v Semeniški ulici št. 1 slovenska trgovina z jestvinami in delikate- sami pod tvrdko K o p a č in K u r t i n. Otvo- rila se je v soboto. Opozarjamo na oglas.

Trgovcem, obrtnikom itd. na znanje. — Od strani ogerskih oblastij in podjetij zahteva se često, da se morajo račun, ki jih izdajajo v tostranski državni polovici obrtniki in trgovci o blagu, katerega so poslali na Oggersko, posebno pa račun pod 10 gld. potem pobotnice, s katerimi potrjujejo trgovci v tostranski državni polovici prejem svojih terjatev od ogerskih naročiteljev, pri izdaju kolekovati z ogerskimi koleki.

To zahtevanje je v nasprotju z načeli pogodbe z Oggerskim glede kolekov, neposred- njih pristojbin in taks, ter je v stanu trgo- vteh dežel nezaslišano obremeniti, kakor tudi avstrijski državni zaklad oskooditi.

Račune, pobotnice in druge pravne listine, ki se izdajajo v Avstriji, kolekovati je — tudi v trgovini (prometu) z Oggerskim, ter zasedenima deželama Bosno in Hercego- vino — le avstrijskimi koleki.

Računi o zneskih pod 10 gld. in po- botnice o zneskih pod 2 gld. so kolekov prosti, in sicer ne le kadar so namenjeni za Avstrijo, ampak tudi za Oggersko ali Bosno in Hercegovino. Ako pridejo posamezni de- ležniki v položenje, da se od strani ogerskih ali bosenskih posameznikov ali oblastij od njih zahteva kaj tako neopravičenega, kazalo bi, da si iščejo odpomoči pri bližnjem okraj- nem sodišču.

Peterovoglato zvezdo. — Na solkan- skem pokopališču so nadomestili z podobo angelja, kar pa ne ugaja primorskim laškim časopisom, čeprav solkansko pokopališče ne leži na laških tleh. Je že tako, da morajo imeti svoj nos povsod. . . .

Rodoljubinjam, rodoljubom! — Bli- zajo se sv. Miklavž, Božič in Novo leto, ko se bode te spominjali svojih dragih z razno- vrstnimi več ali maj dragocenimi darili. Kaj lepšega moreta podariti oče ali mati svojim pridnim otročičem nego je „Knjižnica za mladino“ ali „Slomšekovi zbrani spisi“ za mladino? In za odrasle? Darila trajne vred- nosti so „Slovanska“ in „Salonska knjižnica“, Krilanove „Poezije“ in „Spisi“, zbirka Gre- gorčičevih in Funtkovih pesmi, „Venec slo- venskih povesti“ itd. Sezite tedaj Slovenci po slovenski knjigi in obdarite z njo mladež in prijatelje.

Prostovoljna dražba

proti gotovini raznega finega pohištva in drugih predmetov, posebno dveh ormar za obleke z zrcali ter slike predstavljajočo Sv. Magdaleno bode v Skriljah h. št. 27 dne 27., 28. in 29. t. m.

Otvorjenje gostilne!

Podpisanec vsoja si p. n. gg. sorojakom v mestu in na deželi, posebno pa ožjim svojim rojakom Bricem naznati, da je otvoril v prtiličnih prostorih c. kr. okr. sodišča v Gorici

veliko gostilno

v kateri toči domača bela ter izvrstna istrska vina, kakor tudi pripravlja ukusna jedila po zmernih cenah. Priporočevaje se kar najtopleje slavnemu občinstvu, se bilježi

Karol Prinčič.

P. Drašček

trgovec z jedilnim blagom

v stelni ulici št. 2. v Gorici

(tam, kjer je tobakarnica)

priporoča se p. n. slovenskemu občinstvu v 67 Gorici in z dežele.

Prodaja kavino primeso iz tovarne ARNOLD & GUTMANN z Dunaja.

Zaloga žveplenk družbe sv. Cirila in Metoda.

Seznam blaga

tvrdke

G. Ferd. Resberg

v Gorici.

Glavna zaloga:

v Kapucinski ulici št. 11 (stara cukrarna).

Podružnica: na Kornu št. 2

(Attemsova palača).

Doslej ima v zalogi to-le blago:

Sladkor — kavo — riž — mast poper — sveče — olje — škrob — ječmen — kavino primeso — moko — gris — drobne in debele otrobe — turšico — zób — sol — moko za pitanje — kis — žveplo — cement — bakreni vitrijol itd. 169—1

V podružnici na Kornu prodaja tudi moko, otrobe, ovs, turšico itd.

Kje se dobé umetne cvetlice in nagrobni venci prav po ceni?

le pri onej 1881. leta ustanovljenej tvrdki

3 E. RIESSNER 3

št. — Nunska ulica — št. v Gorici, nasproti nunski cerkvi.

Izdeluje vsakovrstne, za cerkveno porabo potrebne cvetlice, kakor: palme za oltarje, zgodnje cvetlice, standarde, lilije, šopke in druge enako ukusno vezane cvetlice. Dalje ima v zalogi najnovejše umetne vence za novice iz umetnih rožic in voščenih šopkov, nagrobne vence, rakve (truge), mrtvaške obleke (križne), pregrinjala, blazinice, čevlje, nogavice, zlate drke, voščene sveče itd., vse po nizkih cenah. Naročila za deželo se izvršijo točno in solidno. — Priporočaje se slavnemu občinstvu opozarja ga, naj se ne da zapeljati v imenu, ampak posluži naj se edino pri tvrdki E. Riessner-ju.

Nova trgovina

Podpisana naznanjata, da sta odprla v **Semeniški ulici št. 1 v Gorici** (v hiši kjer je „Trgovsko-obrtna zadruga“)

trgovino z jedilnim blagom

in delikatesami.

Priporočaje se veleslavnemu občinstvu, beležita s spoštovanjem

Kopač in Kurtin

trgovca.

Najlepše darilo!

Prešeren — Poezije,

s sliko slavnega slovenskega pesnika. Vezenje je elegantno v usnji z zlato obrezo. — Cena samo gld. 1.— s poštnino gld. 1.05.

Jenko Simon, — Pesmi,

I. zvezek, s pesnikovo sliko in 9 družih krasno risanih slik; vezenje je elegantno v usnji in zlato obrezo. — Cena samo gld. 1.— s poštnino gld. 1.05.

Drugi zvezek, ki bo obsegal do sedaj še ne izdane pesmi, izide v jeseni.

OTO FISCHER,

knjigotržnica v Ljubljani
Kongresni trg.

S. 164 — 26 — 1
P. 57 (Cl.)

Vozniki v Gorici in z dežele, pozor!

Sedlar

Valentin Ferjančič

241 naznanja, da je odprl svojo

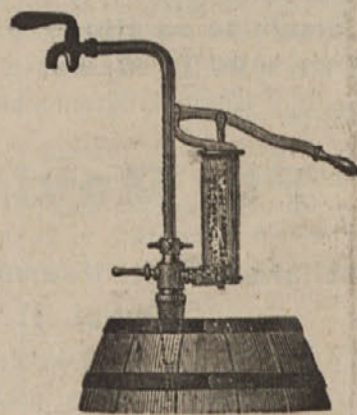
sedlarsko delavnico

v Gorici

v Vrtni ulici v hiši grofa Thurna nasproti odprtemu sadnemu trgu.

V svoji delavnici prodaja vse potrebščine za zasebnike, voznike, jahalce, torbice, kovčege itd., izdeluje navadne in najfinejše vprege in oprave za jahanje.

Priporoča se toplo svojim rojakom v Gorici in z dežele.

V vsakem poštno oddajnem okraji, v vsakej fari in po potrebi v vsakej občini, nastavi se razumna, delavna in zanesljiva oseba kot

zaupni mož in posredovalec

z dobrim in trajnim postranskim zaslužkom od nekoga, mnogo let obstoječega, avstrijskega podjetja prve vrste. Pismene penudbe pod „V. u. G.“ Gradec, poste restante. 183

Ivan Domicelj

trgovec z jedilnim blagom

v Korminu

na glavnem sadnem trgu (bivša hiša Pallova)

priporoča svojim rojakom

sladkor, kavo, riž, olje, kamenoölje, moko, otrobe, vsakovrstne sveče iz Kopačeve tovarne, potem špirit vinski in domače žganje. Dalje prodaja vitrijol (modro galico) in pravo romanško trtno žveplo, narodne žveplenke.

Vse prodaja po tako zmerni ceni, da se ne boji tekovanja (konkurence). 143

Moji fabrikati

so znani kot dobri in po ceni: Remont, nikel, teče 32 ur, gld. 3.60; remont, srebro, kolekovan, zlatorez, gld. 6.—; ankerska badilnica, I. kakovosti, razsvetljujoča, gld. 1.60; regulator v orehovom zaboju, od gld. 4.50 naprej. Cenik z 500 slik zastoj in franko. Kar ne ugaja se zamenja ali znesek povrne. 473

Eug. Kareeker

Taschenuhren-Fabrik und Versand-Geschäft und Lieferant des Vereines für Güterbeamte. — Bregenz am Bodensee Nr. 473. 2 letna garancija.

Zaščitna znamka: SIDRO.

LINIMENT. CAPSICI COMPOS.

iz Richterjeve lekarne v Pragi

pripoznano kot *izvrstno bol ublažujoče mazilo*; za ceno 40 kr., 70 kr. in 1 gld. se dobi po vseh lekarnah. Naj se zahteva to *splošno priljubljeno domače zdravilno sredstvo* vedno le v orig. steklenicah z našo zaščitno znamko, s „Sidrom“ namreč, iz RICHTERJEVE lekarne in vzame kot originalni izdelek le tako steklenico, ki je previdena s to zaščitno znamko. 302, 11—1

Richterjeva lekarna „pri zlatem levu“ v PRAGI.

Kathreiner- Kneippovo sladno kavo?

Vsak

kdor ljubi okusno kavo, hoče zdrav ostati in si kaj prihraniti.

JOS. VINDYS

tovarna strojev in livarna

Praha - Smíchov, Vinohradská ulica št. 94.

priporoča

patentne stočilne stroje

brez zamaševanja in s sočasnim zamašenjem

steklenic,

ZRAČNE TLAČILKE

(lastna iznajdba)

povsem nove, zboljšane sestave, kotle s pumpo, čistila za steklenice, zamašilke in kaprovalke steklenic, tlačilke, parni ventili in zaklopnice vseh vrst iz rdečega zlitka, medenine ali železa od najmanjšega do največjega obsega.

Geniki na zahtevo brezplačno.

Artur Makutz klepar

v Ozki ulici št. 1 v Gorici.

priporoča se p. n. občinstvu v Gorici in na deželi za razne kleparske dela.

Trgovec in krojaški mojster

FRANC NOVIČ

v ulici sv. Klare št. 6 v Gorici
izdeluje

obleke po meri po najnižji ceni,

prodaja vsakovrstno sukneno in domače blago. Priporoča se p. n. gospodom v Gorici in na deželi, kakor tudi častiti duhovščini za blagohotno podporo.

Prvi in najstarejši

fotografično-umetniški zavod

Antona Jerkiča v Gorici na Travniku

(poleg nedškofije št. 11)

prevzema vsa v fotografično s'roko spadajoča dela do naravne velikosti; izdeluje fotografije na porcelan, na broše (najnovejša iznajdba), na žido, platno itd., akvarele, oljnathe slike; posnema po starih fotografijah pomanjševalno ali povečevalno na najokusnejši način. Neprekosljivo delo jamči. Cene poštene. 26—2

Edino

v stolni ulici št. 13 (Via del Duomo)

nasproti veliki cerkvi

je velika zaloga raznovrstnega manufakturnega blaga po najnižji ceni.

Za obilno obiskovanje se toplo priporoča

E. Šusteršič & C.

Velika zaloga

kmetijskih in drugih strojev, pomp za vodnjake, decimalnih vag in plah za pokrivanje vozov

iz tovarne Bertold Kraus v Pragi

se nahaja

v Gorici na Travniku št. 16 (zadej).

Vaclav Zima,

izdelovalnica gospodarskih strojev v Přepychach u Opočna na Češkem. izdeluje kot posebnost

Čistil. mline za žito

po svojem patentovanem izumu. Mlini so znani v novejši dobi kot najboljši.

Slamozernice z noži notri brušenimi, ki so pripoznane kot najboljše, kakor tudi

Žitni drobileci z mlinskimi kamni

svojega patentovanega izuma, ki se od drugih močno razlikujejo, se lože gonijo in bolje delajo.

Univerzalni brzi pralni stroji z žmikalniki,

ki so neizogibni za vsako hišo, ker se z njimi pri pranju polovico prihrani.

Za vse svoje izdelke jamčim najboljšo jakost, solidno postrežbo in zelo zmerno ceno. Cenike pošiljam na zahtevo brezplačno in poštine prosto.

Slovinci, podpirajte le svoje trgovce, obrtnike, zdravnike, odvetnike itd., držite se strogo gesla „Svoji k svojim!“

Sodar Franc Rusjan

v ulici Vetur'ni 9. — Gorica — (v hiši kje je ljudska posojilnica) priporoča se gg. trgovcem z vinom in vinogradnikom za izdelovanje novih in popravljanje starih sodov in izdelovanje vseh, v njegovo stroko spadajočih del. (cl.)

Podpisani naznanja, da je otvoril v Podgori h. št. 185, lastno izdelalnico raznovrstnih testenin kot so n. pr. makaroni, rezanci, biguli i. t. d. (cl.)

Priporoča se svojim rojakom v Podgori in drugod za obilna naročila. **Jožef Bizaj.**

Franjo Jakil

Tovarnar kôž v Rupci

zaloga v Gorici Rabatišče 2.

Ivan Roja

začasni oskrbnik vinarskega in sadjarskega društva za Brda s sedežem v Gorici, ulica Barzellini št. 20. in gostilničar „Alla Colomba“ v Gorici, na voglu ulice Morelli. Priporoča se rojakom v mestu in deželi.

ANTON OBIDIČ

čevljar v Semeniški ulici št. 4 se priporoča Slovincem v Gorici in v okolici za blagohotna naročila.

Jožef Rojic - Čerin

v Cerknem

prodaja 20° pristni brinjevec (liter po gld. 1-10) in brinjevo olje (deka 2 kr.)

Zaloga piva iz prve kranjske eksportne pivovarne T. Frölich-a na Vrhniki pri Ljubljani — priporoča izborno pivo v sodčih in steklenicah — rojakom v mestu in na deželi. — Zastop in zalogo za Gorico in deželo ima **Joško Rovnan** v Rabatišču št. 18.

Anton Vodopivec

gostilničar

„pri petelinu“ v Trstu via Ghega št. 7. (zraven j. kološpora), ima zalogo vipavskih vin v Prvačini pri Gorici.

IVAN DEKLEVA

veletržec z vinom,

ima v svojih zalogah vseh vrst domačih in istrskih vin. Cene zmerno.

Pek Karol Drašček

priporoča

pekarijo v Riva Corno 4 in podružno prodajalnico kruha v Semeniški ulici 2.

Svečar J. Kopač v Gorici

Solkanska ulica 9

priporoča pristne čebelno-voščene sveče kg po gld. 2-45. Za pristnost jamči s 1000 kron. Sveče slabjših vrst po jako nizki ceni. Zaloga kadil za cerkve po gld. 1-20, 1 gld., ter 50 kr. kg. Razpošilja na vse kraje avstro-ogerske monarhije.

Trgovec z vinom Ant. Pečenko

Vrtna ulica št. 8.

priporoča v sodčih od 56 litrov naprej pristna bela in črna vina iz vipavskih, furlanskih, briskih in istrskih in dalmatinskih vinogradov. Cene zmerno, postrežba točna. Za pristnost vina jamči.

Anton Kuštrin

v Gosposki ulici št. 23

priporoča

svojo trgovino raznih jedilnih potrebščin. Postrežba točna.

Ambrož Furlan

v Tržaški ulici št. 4

priporoča svojo trgovino jedilnih potrebščin in domačih pridelkov.

Tovarna vinskega kisa

K. Makuc

v Rabatišču št. 20 v Gorici se toplo priporoča trgovcem na deželi.

Anton Koren

Gosposka ulica 4

priporoča razno lončarsko, porcelansko in stekleno blago, reže in uklada šipe ter pripravlja okvirje.

Saunig & Dekleva

glavna zaloga „B a m b u s“-dvokoles iz graške tovarne in zaloga pušk, streljiva, šivalnih strojev itd. v nunki ulici št. 16. — Popravljavnica koles in izdelovalnica žičnih blazin v nunki ulici št. 14.

Hausner & Lokar

tovarna usnja v Mirnu pri Gorici.

Zaloga in prodaja na drobno v

Gosposki ulici št. 9.

Klobučar Anton Fon

v Semeniški ulici

priporoča svojo bogato zalogo klobukov in kap ter gostilnico preskrbljeno z izborn. vini.

Andrej Jakil

Tovarnar kôž v Rupci

p. Miren.

Prodajalnica na Kornu v Gorici.

Jožef Novič krojač

Gosposka ulica št. 19

se priporoča častiti duhovščini in ostalemu občinstvu v Gorici in na deželi za razna v krojaško obrt spadajoča opravila. Izdeluje po meri točno in po raznih cenah.

Tovarna piva Fran Waňek

na Goriščeku

priporoča svojo zalogo goriškega piva.

Najnovije stroje za pripravljane živinske piče, kakor:

stroje za rezanje zmesi — reznice za repo in krompir — mline za drobljenje in mečkanje — za parjenje živinske piče — prenesljive štedilne kotlene peči z emajliranim ali neemajliranim vložnim kotlom, stoječe ali vozeče, za kuhanje in parjenje živinske piče, krompirja, za razne gospodarske in domače potrebščine itd., dalje: stroje za turšico lušiti (robkalnice) — čistilnice za žito — trijere — stroje izbiralnice stiskalnice za seno in slamo, z gonjo rokah, stoječe in vozeče izdeluje in razpošilja jamstvom izvanrednega dela, pri najizvrstnejem in pajpripoznanem izdelovanju

Ph. Mayfarth & Comp.

c. kr. izr. priv. tovarna

za kmetijske stroje, livarna za železo in kovačnica na paro,

Dunaj, II. Taborstrasse 76.

odlikovana z nad 390timi zlatimi, srebrnimi in kovinskimi svinjnjami.

Ilustrovani katalogi in mnogo priznalnih pisem so na razpolago brezplačno.

Iščejo se zastopniki in preprodajalci.

Kako zavijajo. — Laški časopisi so naznanili smrt g. Draščeka iz Kanala dostavivši, da ga je vsled jeze udarila kap. To je sicer resnica, a neresnično je, da je dr. Gollmajer precej prihitel na pomoč, a ni mogel več pomagati, ker je bil (Drašček) že preminol. Ker pa je pokojni Drašček še 24 ur živel, potem ko ga je bila kap zadela, potreboval je Gollmayer — če bi človek laškim listom verjel, — celih 24 ur od svojega stanovanja do bolnikove postelje! Le zavijajte! Zamorca ne bodejte oprali!

V Robidnembregu, župnija Anhovo, je bil 7. t. m. velik ogenj. Dotični pogoreli so bili zavarovani pri banki „Slaviji“, katera jim je cenjevala škodo v popolno njihovo zadovoljnost.

Veselica v korist „Šolskemu domu“. — Podružnica sv. Cirila in Metoda v Gorici priredi v dan 8. decembra v prostorih „Goriške Čitalnice“, veselico v korist društva „Šolski dom“ z jako zanimivim sporedom, kateri objavimo prihodnjč. Že danes lahko javimo, da se uprizarijo tudi žive podobe iz znane povesti „Miklova Zala“, katero je priobčila že pred leti družba sv. Mohora. — Žive podobe so se pri nas zelo udomačile in so zelo priljubljene, kar je naravno, ker so v rokah za to jako spretni moči, namreč predsednice ženske podružnice sv. Cirila in Metoda. Zato se nam je nadjati jako zanimivega večera, na kar opozarjamo že danes slavno občinstvo.

Ano, udovo rajnkega Ivana Javorščeka, ki je lansko leto umrl v Cerknem, stanujočo na Sv. Petra cesti št. 4 v Gorici, priporočamo našim rodoljubnim damam v podporo. Bolehna je in ima bolehavega otroka. Šiva prav lepo in rada prevzame delo na dom, šla bi čez dan tudi kot postrežnica k bolnikom.

Njen mož Ivan preselil se je bil zavoljo boljšega zaslužka v Cerkno, kjer je pa na nesrečo bedne obitelji umrl. Na smrtni postelji je še svoji ženi naročil, da sina izučí v slovenskem jeziku in da ga dá v „Slogino“ šolo.

Prvotno je poslala sina v laško, letos pa je sina vpisala v „Slogino“ šolo.

Pritisnila pa je bolezen in za boleznijo revščina; sirota ne more od hiše do hiše beračit in obrnila se je s prošnjo na goriškega župana, da ji dovoli na podlagi pisane prošnje prositi milodarov po Gorici. Priznajemo radi — vsa čast in hvala mu —, da je gospod župan prostelji prijazno sprejel in ji ukazal, naj gre k uradniku Primasu po ubožno spričevalo. Uradnik Primas pa je prositeljico kratko malo odslovil z razlogom: ker je dala otroka v „Slogino“ šolo, naj gre še po podporo k Slovencem; zánjo on nima nič. Grozil je kulantni gospod tudi z odgonom iz Gorice! Ravno na isti prekulantni način je odpravil prositeljico uradnik Le Lievre detto Lepre.

Udova Ana je hči mestnega komisarja Dineriča, ki je celih 43 let služil na mestnem magistratu goriškem, kjer njegovo hčer sedaj na cesto mečejo, ker izpolnjuje zadnjo željo svojega rajnkega moža!! Slovenke! Podpirajte po možnosti vsaj za prvo silo siroto z delom! Kdor hitro da, dvakrat da. — Doneske sprejemlje tudi naše upravnništvo.

Posnemanja vredno. — Na korist „Sloginih“ zavodov ima vrli rodoljub g. J. Reja pušico v svoji gostilni za vojašnico v Gorici. Da bi se kaj več nabralo za „Slogine“ zavode in da se vtrdijo v rodoljubju, sklenili so stalni gosti 1. da vsak, ki bo po nepotrebnem v ptujem in ne v svojem materinskem jeziku govoril, zapade kazen v znesku jednega novčiča, in 2. kedor zakolne, plača isto kazen za vsako kletvino.

Mnogokaterim, ki vse rajše govoré, nego svoj blagglasni materinski jezik, in ki z vsako drugo besedo Boga in Mater Božjo z nebes klatijo, te postavne ne bodo po volji. — 32 gostov se je lastnoročnim podpisom zavezalo, da se hočejo tega držati. Želimo le obilo posnemovalcev — tudi med gospodo.

Laška nestrpnost ne pozna mej! Na državne in deželne stroške se bode v kratkem zidati začela železnica iz Trsta čez Poreč v Kanfanar. To delo bi se imelo smatrati kakor odpomoč v bedi in lakoti, nastavši v mnogih pokrajinah Istre vsled letošnje slabe letine. S takim delom bi se izdatno pomagalo domačemu prebivalstvu, katero je posebno zmožno za tak posel.

Toda železnica je v laških rokah in podjetniki kličejo delavce iz Furlanije!!

V seji poslanske zbornice sta uprašala poslanca dr. Laginja in Spinčič s tovariši ministerskega predsednika, kaj misli ukreniti, da pri tej železnici dobi domače ljudstvo zaslužka.

„Mož na vrvi“ je dandanes gotovo poslanec Blaž, kateri zastopa Gorico v mestnem, Goriške trge in mesta v državnem zboru vso deželo pa v delegacijah. Da bode popolen mož, potrebno je, da pride tudi v deželni zbor. Ta želja se mu menda tudi gotovo izpolni, ker se piše, da ga izvoli trgovska zbornica na mesto odstopivšega barona Ritterja. Kak napredek v kratkem času!

Italijanska blaznost. — Italijani, ki reklamujejo ves slovenski svet do Karavank za Italijo, nadaljujejo kovanja laških imen za slovenske kraje. Postojno so prekrstili v Postumia, Sezano v Cessiano, Sv. Polaj v S. Pelagio, Cerovlje v Cergliano, Komen v Comiano, Dutovlje v Duttogliano, Dolino v S. Ulderico itd.! Bog daj norcem pamet!

Obsodba. — V soboto 13. t. m. je bila pred tukajšnjim za mesto odrejenim sodiščem razprava Julija Schlunder contra „Soča“. — Naš odgovorni urednik je bil obsojen na 10 gld. globe zaradi zanemarjanja dolžne paznosti. — Zagovornik dr. Franko je takoj naznanil priziv. Mi pojdemo v tej reči do najvišje instance, da izvemo, kaj je s to „dolžno paznostjo“. Urednik je hotel, naj se ga kliče na odgovor pred porotnike, a sloveči Schlunder tega iz previdnosti ni maral. Gotovo se je zbal, da bi urednik ondi torbe ne izpraznil. — O tej pravdi bo še govora! V najslabšem slučaju plačamo 10 gld., pa Bog! Julija Schlunderja bo vsa reč več stala! — Dostavljamo, da Schlunderjev zastopnik je bil žid dr. Graziadio Luzzatto, tisti, ki dela v mestnem zastopu sloveče pritožbe proti slovenski šoli v Gorici. — To Kobaridcem na znanje.

Izžrebani porotniki. — Za zimsko zasedanje porotnikov so bili izžrebani ti-le Slovenci: 1. Cazzafura Ludovik iz Tolmina, 2. Dolenc Avgust iz Ajdovščine, 3. Cernic Valentin iz Št. Petra, 4. Sfiligoj Ferdinand iz Medane, 5. Drufovka Ivan iz Gorice, 6. Volarič Ivan iz Kreda, 7. Jerelič Anton iz Gorice, 8. Vuga Anton iz Sv. Lucije, 9. Pavletič Josip iz Mirnega, 10. Saunig Anton iz Bilj, 11. Pavletič Jos. iz Gabrij, 12. Jakončič Anton iz Gorice, 13. Peric Jožef iz Doberdoba, 14. Nanut Ivan iz Št. Andreža, 16. Goljevšček Josip iz Gorice. Iz slovenskih krajev so še izžrebani: Fonzari Ivan iz Št. Mavra, Pallisca Ernest iz Tolmina in Fabris pl. Konrad iz Št. Ferjana. Med namestniki je Slovenec le g. Poveraj Martin iz Gorice. — Torej, čisto slovenska porotna klop je mogoča!

Vabilo. — Dne 25. novembra ob 11. uri dopoldne, zadnji četrtek, bo v dvorani goriške čitalnice shod živinorejcev in sploh prijateljev napredka v narodnem gospodarstvu na Goriškem.

Vabijo se posebno gg. župani, podžupani in starašine, potem č. gg. duhovniki in učitelji, ter vsi živinorejci, kateri se zanimajo za zavarovanje govede.

Govorilo se bo:

1. O potrebi društva za zavarovanje govede; 2. o pravilih društva in o zvezi društev; 3. volitev odbora za sestavo pravil in za snovanje društev.

Važnost predmeta kaže potrebo shoda in bodi vabilo k obilni udeležbi.

V Šempasu, dne 17. novembra 1897.

B. l. Grča,
deželni poslanec.
Ivan Rojec,
kurat.

Nesreča. — Iz Sovodnji nam poročajo: 15. t. m. zvečer je zdrsnil delavec v Stračicah, doma iz Sovodenj, Janez Tomšič, po domače Štantavec, v Sočin propad in si zlomil roko. Dasi je bilo temno, šli so delavci po navadni stezi tik nad Sočo domov. Namesto po nevarni stezi, kazalo bi ob temnih večerih hoditi po varni poti skozi Št. Andrež v Sovodnje.

Vipava, 16. Izv. tel. Božič sijajno zmagal; od 44 volilnih mož vdobil 32 glasov.

Svojim prijateljem. — Ker bom celo zimo veliko zunaj Gorice na kvarnerskih otokih radi bolezní v rodbini, prosim prijatelje in znance, naj se ne obračajo na me v nikakih važnih rečeh, ker bi jim ne mogel postreči, kakor se je godilo to doslej. V vseh rečeh, ki zadevajo tiskarno, „Soča“, „Primorca“, „Slovansko knjižnico“ itd. pa naj se svobodno obračajo pod znanimi naslovi v Gorico, ker imam za vse take posle zanesljive namestnike, ki mi potem v vseh važnih dopisih poročajo bodisi obratom pošte ali ko pridem na nekoliko dni v Gorico.

V Malem Lošinjju, 16. nov. 1897.

A. Gabršček.

Ostala Slovenija.

Naš rojak, akademični slikar Josip Germ, dvakrat s prvim darilom odlikovani učenece slavnega češkega slikarja V. Brožika, otvoril je te dni v Pragi atelier za figuralno slikanje (portret, nabožne in dekorativne slike, genre). Kdor si želi omisliti kako sliko ali informovati se v tem oziru, naj se obrne na njega pismeno pod naslovom: J. Germ, Praga, Vodickova ul. 38.

Uredba učiteljskih plač. — Slovensko učiteljsko društvo v Ljubljani je deželnemu odboru predložilo posebno spomenico o uredbi učiteljskih plač in o upeljavi osebnega sistema, kar oboje veljaj za vse učiteljstvo brez izjeme, ki deluje na vseh kranjskih javnih ljudskih šolah. Spomenica je vrlo krepko utemeljena. In naše goriško učiteljstvo?

Idrijskim rudarjem v poboljšek. — Splošno je znano, da so delavci pri c. kr. rudniku za živo šrebro v Idriji slabo plačani. Dolgo vrsto let so rudarji prosili pomoči — pisalo se je po časopisih, govorilo v zastopih — toda vse zastoj. Še le po odhodu Ondrke in po smrti zagrozenega slovenozorca Lipolda se je jelo žariti na idrijskem obzorju. Po malem so jeli zboljševati mezde. — Sedaj pa se je prečital rudarjem odlok poljedelskega ministra, ki določa, da bodo z novim letom začeli dobivati vsi stalni rudarji, provizijonisti in vse udove, brezplačno žito in drva, kar so do sedaj dobivali po znižani ceni. Vsaj nekaj. Kako se svet suče! Pred kakimi 20 leti so hoteli Lipold & comp. vzeti rudarjem jedini njihov poboljšek, žito in drva, sedaj pa bodo rudarji to celo zastoj dobivali! Seveda, takrat je vladala v Idriji nemčurska stranka proti slovenskim rudarjem.

Urednik Martinolich, slepar. — Lahonska nam toli nasprotna stranka v Istri je zopet za en škandal bogatejša. Javili smo, da je prišla policija v Trstu iz Pulja pobeglega najstrastnejšega nasprotnika primorskim Slovanom, bivšega urednika listu „Il Govine Pensiero“ — Carlo Martinolich-a in ga djala pod ključ radi velikanskih poneverjenj — storjenih v Pulju. „Nasa Sloga“ piše, da je dvema mladoletnima sirotama, katerima je bil varuh, zapravil ves denar, da je revizija blagajne „Societa operaria“ izkazala velikanski primanjkljaj vse vkup okoli 80.000 gld. — Vse to bi se ne moglo zgoditi, ako ne bi bila vsa italijanska stranka na njegovi strani. Martinolich je imel pristop tudi v najodličnejših krogih puljskih! Pri baronici M. Pittner, soprogi zapovedujočega podadmirala, je imel prost ustop ob vsakem času! Kaj čuda, da nas oblasti takó zatirajo, ako imajo ljudje Martinolich-eve vrste povsod na stečaj odprta vrata.

Občinske volitve v Miljah so izpadle neugodno za slovensko stranko, dasi imajo Slovenci večino v občini. Italijanom pomagali so delavci in 100 kar čez noč vpisanih obrtnikov brez patenta do zmage.

Schmidt pojde, Schmidt gre, Schmidt ostane, in Schmidt menda vendarle pojde — to je — deželni predsednik koroški. Nemci bi ga nad vse radi obdržali, ker jim je bil zvesta in gotova zasloba. Koroški Slovenci ne bodo žalovali po njem.

Javni shod polit. društva „Edinost“ na Proseku dne 7. t. m. je bil mnogobrojno obiskan. Vsprejel je soglasno tri resolucije, prvo glede ureditve zemljiščne knjige, drugo glede ustanovitve okrajnega glavarstva za okolico, v tretjej pa izreka svoje globoko obžalovanje na skandalih, ki se sedaj vrsté v avstrijski zbornici poslancev.

Istrski deželni zbor v Pulju bode zboroval v mestni dvorani na glavnem trgu.

Akademična podružnica družbe sv. Cirila in Metoda v Gradcu. — Pri XI. glavnem zborovanju dne 7. t. m. je bil izvoljen za leto 1897-8 tale odbor: Predsednik: iur. Slavko Krmavnar, podpred.: med Hinko Dolenc, tajnik: iur. Franc Korošec, blagajnik: med. Franc Čeh, odborniki-namestniki: iur. Ljudevit Brenčič.

Odbor akad.-teh. društva „Triglava“ v Gradcu, voljen na I. obč. zboru dne 6. t. m. za zimski tečaj 1897-98, se je sestavil nastopno: Predsednik: iur. Rasto Mulej, podpred.: phil. Davorin Majcen, tajnik: iur. Rasto Pustoslemšek, blagajnik: med. Gvidon Pregl, knjižničar: phil. Janko Kostial, gospodar: iur. Matej Vargazon, odbor. nam.: phil. Dragotin Ozvald.

Lovran — morsko kopališče — V Lovranu namerava neka francoska družba zidati kopališče, hotel in ustanoviti tam morsko zdravilišče, dočim je naša vlada dovolila 60.000 gld. za razširjenje luke.

„Slovenski Gospodar“ je prinesel izborni pisan članek pod zaglavjem: „Kako se Spodnji Štajar pripravlja za Pruse“, iz katerega posnamemo žalostno dejstvo, da na celem Spodnjem Štajerju le eden sam župnik slovenski uraduje! Neverjetno.

„Circolo del giovani“ je društvo, katero so ustanovili v Trstu razni slovanski odpadniki v neko posebno svrhu, koja pa ni bila povedana v pravilih, pač pa mej vrsticami. Pred tednom se je ustanovilo prvo ravnateljstvo, in že pri prvem nagovoru ravnateljstvom se je grešilo zoper paragrafe drž. zakona, tako, da je poseglo vmes namestništvo ter društvo razpustilo. Porod društva je bil težak, — preminol pa je kar čez noč!

Volitve v tržaško zavarovalnico. — Pri volitvi za „delavsko zavarovalnico proti nezgodam za Trst, Primorje, Kranjsko in Dalmacijo v Trstu“ so bili dne 6. novembra 1897. v predstojništvo izvoljeni: v I. kategoriji: od podjetnikov: Parisi in Porenta z 204 glasovi, od delavcev Bavatini in Benessi z 2130 glasovi; v II. kategoriji: od podjetnikov: Richetti in Fansa z 51 glasovi, od delavcev Krečič in Baza s 3171 oziroma s 3677 glasovi; v III. kategoriji: od podjetnikov: Ritter in Lejet s 130 glasovi, od delavcev: Martinolli in Kreis z 2576 glasovi; v IV. kategoriji: od podjetnikov: Finetti in Piani z 404 glasovi, od delavcev: Cimadori in Carlon s 5458 glasovi; v V. kategoriji: od podjetnikov: Brunner in Helmpacher s 56 glasovi, od delavcev: Braida in Thoman s 4186 glasovi; v VI. kategorij: od podjetnikov: Kušar in Verbič s 197 glasovi, od delavcev: Vittori in Colognatti s 2844 oziroma 2409 glasovi. V razsodišče so bili izvoljeni od podjetnikov: za prisednika Pach G. s 903 glasovi, za namestnike: Artico, Neumon in Poluzzi tudi z 903 glasovi, od delavcev za prisednika: Franceschetti z 19.448 glasovi, za namestnike: Danagio, Florian z 22.340 glasovi in Reiniger z 19.448 glasovi. V manjšini so ostali: v I. kategoriji od podjetnikov: Schiwitz in Mankoč z 41 glasovi, od delavcev: Gherbitz in Bari z 294 glasovi; v II. kategoriji: od podjetnikov: Tönnies in Achtschin z 12 glasovi, od delavcev: Furlani s 3042, Doria z 785, Purscka z 2892 glasovi; v III. kategoriji: od podjetnikov: Kosler in Luckmann s 17 glasovi, od delavcev: Škof in Zavašnik z 2424 glasovi; v IV. kategoriji: od podjetnikov:

Supančič in Treo s 134 glasovi, od delavcev: Kollmann, Wolf z 2948 glasovi; v V. kategoriji: od podjetnikov: Gassner in Grile z 10 glasovi, od delavcev: Rüling, Gostinčar z 955 glasovi; v VI. kategoriji: od podjetnikov: Mangold, Modiano z 67 glasovi, od delavcev: Novak z 908, Plevnik z 1343 glasovi. Pri volitvi v razsodišče so ostali v manjšini: od podjetnikov za prisednika: Ivan Hribar z 437 glasovi, od delavcev za prisednika: Zanon z 12.470 glasovi za namestnika: Moravec z 12.470, Rizzi z 7587, Polk z 7663 glasovi.

Tržaški mestni svetovalci so si prišli navskriž radi Nemca Smrekerja, ki je imenovan, da napravi načrt za mestni vodovod. Dvanajst svetovalcev „Independentove“ stranke je izstopilo, njim na čelu Spadoni in oba Raskoviča — menda jedino iz uroka, ker je Smrekar — Nemec! Nekateri so že preklicali odpoved.

Slovence je pisal Slovenu to-le pismo:

Herrn N. N.
„Auf ine verthe shreibn mah ih ine zu vissen dos ih habe ine bistelen 18 bund vor gabl 12 col lang und 50 sthuk vorgabl 18 col lang und venzi kenen mir niht shiken 18 col shikenzi mir 17 col plabzigliaih bithe gliaih zusen den und 2 bund 11 col lang bithe andvorth hohahtent“.

Kedar se ta dva možakarja snideta, govorita slovenski, pismeno pa občujeta v taki nemščini, da se Begu smili. — Dostavljamo, da oba živita na Kranjskem.

Deželni kulturni svet za Istro. — Cesar je imenoval predsednikom dež. šols. sveta za Istro deželnega glavarja Campitellija, za podpredsednike pa zavedna hrvaška rodoljuba Frančiška Skalamero, posestnika v Beršecu in dra. M. Trinajstiča, odvetnika in župana v Buzetu.

Društvo „Dante Alighieri“ je imelo minole dni v Milanu svoj letni občni zbor. Zagrebški „Obzor“ je posvetil ob tej priliki imenovanemu društvu članek, v katerem označuje namen tega društva in visoko zanimanje zanje celo v najviših in vladnih krogih italijanskih. Društvo je, pravi „Obzor“, jako razširjeno, tako v Ameriki, kakor tudi v Evropi, kjer koli živi italijanski živelj, čegar širjenju in ščitenju posvečuje društvo svoje moči. Toda dejstvo, da društvo štiti italijanske podanike po svojih naselbinah v drugih delih sveta, kjer imajo svoje kolonije tudi druge evropske države je jako hvalevredno nasproti onemu, s kakoršnimi nameni nastopa društvo v avstrijskem Primorju, v Trstu, Istri in Dalmaciji. Ako se njega nameni morda gospodarske in humanitarne naravi po kolonijah, so pa nameni društva naravno političnega in izdajškega značaja v avstrijskem Primorju. V teh pokrajinah deluje društvo v poitalijančevanje hrvaškega in slovenskega naroda in dela za priklopljenje teh pokrajin h kraljestvu italijanskemu. Ali pa morda ne dela društvo v tem zmislu, škodljivemu Avstriji, ako si ustanovlja v Spljetu novo solo za „italijanske podanike“?! Kako pa je v Istri in v Trstu? Saj nam ni treba ponavljati, kako je postopanje z denarji bogato preobložene „Lega Nazionale“, podružnice „Dante Alighieri“; dovolj je znano delovanje tega društva in svrhu uničevanja slovanske narodnosti; narodnosti torej, ki je zvesta svoji dinastiji habsburški, ki pa je tolikanj na poti ciljem obeh italijanskih društev. No, rekli bi, preznačilno je, da dobiva društvo „Dante Alighieri“ in z njim seveda tudi ob enem „Lega nazionale“, najviše priznanje italijanske kraljeve same; značilno je, da izražajo svoje simpatije društvu — in to brez pripomb z ozirom na društveno delovanje v Avstriji, zaveznici Italije — odlični državniki italijanski; a najznačilneje pa je to, da merodajni krogi avstrijski mirno gledajo nastopanje društva na tujih mu avstrijskih tleh. To dejstvo je še najbolj vznemirljivo za onega, ki mora z gnevom v srei in brez moči gledati, kako bi tuji kragulj hotel trgati kos za kosom od trupla naše monarhije. Zabeležiti je k sklepu zanimivost, da se nahaja v italijanskem društvu tudi neki Srbin — Popović — torej Slovan! Žalostna mu majka!

Slovansko pevsko društvo na Dunaju, kateremu predseduje dr. Matija Murko, se krepko razvija pod vodstvom svojega častnega člana M. Hubada; šteje nad 170 rednih članov in ima nad 90 pevcev, med temi 19 Slovencev.

Potres. — V noči od 16. na 17. t. m. so se v raznih krajih na Češkem primerili precej močni potresi. V Aschu so bili stirje sunki, močno se je treslo tudi v Falknovu in v Karlovih varih.

Hrvaščina uradni jezik. — 23. oktobra t. l. je minulo ravno 50 let, odkar se je v deželnem zboru v Zagrebu slovesno proglasila hrvaščina uradnim in učnim jezikom za vso Hrvaško in Slavonijo.

Žalostne morajo biti razmere na Hrvaškem, kjer je bilo obsojenih tekom t. l. nad 500 oseb zaradi zločinstva ustaje in drugih političnih zločinov. V preiskovalnem zaporu pa sedi še nad 300 oseb iz enakih uzrokov! Kje je krivda? Kaj sili bedno ljudstvo do ustankov? — Sedaj se pa zagovarja pred sodiščem 36 pravoslavnikov, kateri so ubili tri uradnike v Sijenčaku.

Vereščagin, slavni ruski umetnik, je razstavil na Dunaju kakih 150 svojih slik. Občno pozornost vzbujajo 14 slik iz Napoleonove vojske proti Rusiji leta 1812.

Hrvatska Matica je imela l. 1896: 1598 ustanovnih in 9927 letnih društvenikov, dohodkov pa 38.475 gld. Ves kapital Matice znaša 88.334 gld. Poleg tega ima pa še v Zagrebu veliko hišo, ki je tudi toliko vredna.

Nasprotje med Srbi in Bolgari se z nova pojavlja. Srbski in bolgarski listi pišejo že tako strastno, kakor pred kako novo vojsko med bratskima narodoma — vse to zavoljo Macedonije. Bolgarski list „Otziv“ piše: „Mi, svobodni Bolgari, izplačali smo Srbe na Slivnici, macedonski Bolgari pa jih bodo izplačali v prekrasni dolini Strume in Vardara“. „Narodno Pravo“ — tudi bolgarski list, pa piše: „Mislimo in verujemo, da se bode morala vtaboriti bolgarska vojska nekoga dne v Topčideru (t. j. v kraljevem letovišču pri Belemgradu). Dočim srpski list odgovarja z vprašanjem: Zakaj bi se v Topčideru vtaborili, ker je za Bolgare dovolj prostora po belgrajskih ječah?!

Jeli res mir med bratskima narodoma nemogoč? Hrvat sovraži Srba, Srb Bolgara, Slovenec Slovenca — na veliko veselje naših skupnih sovražnikov, ki nas zaslepljene štujajo drug nad drugega, da nam lagje gospodujejo. Tužna nam majka!

Razgled po svetu.

Državni zbor. — V seji 8. t. m. je podpredsednik najpred prosil in opominjal poslance, naj se vedejo dostojno in naj se ogibajo skandalov. Toda ta opomin je bil bob ob steno, ker že v seji 10. t. m. so se prigodili zopet grozoviti skandali, ki so skoraj presegli one od petka. Nemški nacionalci in nemški krščanski socialisti so se obkladali z najgršimi in najpodejšimi psovkanami in si grozili s pestmi. Na dnevnem redu je bila obtožba ministerstva radi jezikovnih naredb za Češko. — Mi bi prav nič ne imeli zoper to divje razgrajanje v avstrijski poslanski zbornici, nasprotno, nas mora obhajati le nekaka posebna zadovoljnost, ko vidimo, kako cvet nemške inteligencije, kako cvet tako imenovanega prvega naroda na svetu, kako cvet največjih učnjakov liki zdvijani, krvičejni, krvi pijani druhali pariški izza časov francoske revolucije, kaže na najodličnejšem mestu avstrijske države, da so vse pripovedke o nemški kulturi le laž — prav nič ne bi imeli zoper te razgrajalce, ko bi te produkcije nemških državnozborskih komedijantov ne stale tako ogromnih svot! Jeden sam 12urni govor posl. Lechnerja je stal avstrijske davkoplačevalce nad 10.000 gld.

V seji 6. t. m. podali so nekateri galiski poslanci obsirni predlog, naj se obtoži ministerstvo radi galiskih državnozborskih volitev.

Ker je poslanec dr. Ebenhoch odklonil kandidaturo za predsedništvo, zjedini se je večina za Abrahamoviča, ki je pri volitvi dobil 186 glasov in je tedaj izvoljen. Nemške stranke so oddale prazne glasovnice in se odstranile iz dvorane. Prvi podpredsednik je dr. Kramar; kdo postane II. podpredsednik, se še ne ve.

Po volitvi predsednika je zbornica nadaljevala razpravo o predlogu, naj se ministerstvo obtoži radi jezikovnih naredb. Ministerski predsednik grof Badeni, ki je na senzacionalen način posegel v razpravo, se je skliceval na svoj v gosposki zbornici meseca maja izrečni govor, v katerem je rekel, da vlada morebitne predloge glede uredbe narodnostnega vprašanja vesno pregleda, in če jih spozna za koristne, da se krepko zavzame za njih izvršitev. Na tem stališču stoji vlada še danes, a če ne bo takih predlogov, če ne pride do razprave o njih, ali če bi se razprave zavlekle, iz kratka, če se v čim krajšem času ne doseže sporazumljenje, vzame vlada sama stvar v roke in jo dožene, ker hoče narediti konec narodnostnim prepričkom na Češkem. Skušala bode pri tem postopati v sporazumljenju z obema narodnostima. On in vlada nikakor ne mislita odstopiti, a če opozicija s tem ni zadovoljna, ji on (Badeni) pomagati ne more. Konečno je ministerski predsednik izjavil, da vlada spoznava in ceni pomen nemštva, da pa hoče tudi vsem nemškim narodom vesno in pošteno pomoči do njim pristoječih pravic. Ta Badenijev govor ni nikakor zadovoljil ne Čehov ne Nemcev. Pravi se, da se je Badeni s svojim govorom postavil na Dipaulijevo ravnopravnosti sovražno stališče! Nemške stranke zopet odklanjajo vsako pogajanje z vlado, češ, da je imel Badenijev govor samo namen, Nemce za nagodbeni provizorij pridobiti. —

Pacakov predlog, naj se preko obtožbe ministerstva prestopi na dnevni red, je bil sprejet z jako neznatno večino 6 glasov, namreč s 177 proti 171 glasom. Desnica bi bila propadla, ako bi jej ne bila prišla na pomoč stranka Stojalowskega. Za obtožbo je glasovala vsa nemška opozicija, krščanski socialisti, Italijani, demokrati in večina nemških klerikalcev. Po izidu tega glasovanja so se ponavljali že znani prizori; Nemci so napadli Stojalowskega stranci na kaj surov način in jo grdili. S surovostjo se je zlasti Lueger-jeva stranka odlikovala. — Stranka Stojalowskega se zavoljo surovih napadov preseli na desno stran zbornice.

Budgetni odsek je v četrtek dognal razpravo o nagodbenem provizoriju, kateri je bil prijeto.

Delegaciji sta se sešli dne 16. t. m. na Dunaju. Avstrijska delegacija se je otvorila 16. t. m. o poldne. Kot starosta je predsednik član gosposke zbornice baron Helfert. Zastopniki nemških strank so izjavili, da se volitve predsedništva ne vdeležo, Z le 34 glasovi je bil predsednikom izvoljen bivši češki namestnik grof Thun, podpredsednikom pa posl. Jaworski. Vlada je predložila skupni državni proračun. Redne potrebine znašajo 145, izredne 15 milijonov. Za vojaške namene terja vlada letos 7½ več, in sicer 4½ mil. za puške in topove, 2 miliona pa za utrdbe. Cesar je 17. t. m. ob 1. popoldne sprejel avstrijsko delegacijo. Proračun za Bosno in Hercegovino kaže ½ milijona prebitka.

Cesar je 17. t. m. vzprejel avstrijsko in ogersko delegacijo, ogersko ob 12., avstrijsko ob 1. uri. Po ogovoru predsednikov grofa Szaparyja in grofa Thuna je cesar imel prestolni govor, v katerem je rekel, da se je tekom zadnjega leta posrečilo, odpraviti nevarnosti, katere so grozile v orientu, za kar gre zahvala soglasnemu postopanju velevlasti. Evropski koncert se je izkazal kot mogočen faktor v vseh orientalskih zadevah, a če se mu tudi ni posrečilo preprečiti konflikta mej Grško in Turčijo, je njegova zasluga, da se je konflikt lokalizoval in dosti hitro dokončal. Sedaj imajo velevlasti nalogo, rešiti kretska vprašanja in upati je, da se reši takó, da se ohrani suvereniteta sultanova zajedno pa, da se za-

gotovi Kreti kar možno obsežna avtonomija. Razmerje mej Avstrijo in drugimi državami je kar mogoče ugodno. Nepremakljiva podlaga vsi zunanji politiki je zveza z Nemčijo in z Italijo, h kateri je prišlo še prijateljsko razmerje z Rusijo. Pri opetovanih sestankih z ruskim carjem, je rekel cesar, se je izkazalo popolno soglasje v mišljenju in utrdilo mejsebojne zaupanje, tako da je smeti brez bojazni zreti v bodočnost. Cesar je potem s toplimi besedami omenil svoje opetovane sestanke z nemškim cesarjem, z rumunskim kraljem, povdarjaje, da je glavna naloga avstrijske vlade ohranitev evropskega miru in končno izpregovoril na kratko o skupnem budgetu.

Po prestolnem ogovoru je bil cercle. Cesar je ogovoril več delegatov, tudi dr. Šušteršiča, katerega je najprej vprašal, če je prvič delegat, kar je Šušteršič potrdil, in s katerim je potem govoril o ljubljanskih razmerah. Cesar je vprašal, kake so bile posledice zadnjega večjega potresa in če se zdaj v Ljubljani veliko zida, na kar je Šušteršič dal zadevna pojasnila. Napram dr. Heroldu je cesar rekel, da se mora sedanjim razmeram v parlamentu na vsak način konec narediti, napram Schwarzu in dr. Pacaku, ki sta rekla, da bo boj za nagodbeni provizorij jako trd, je cesar rekel, da je razmere v parlamentu močno obžalovati, napram Englu pa je rekel, da se bo še vse poravnalo. Z dr. Kramarjem je cesar obsirno govoril o delovanju parlamenta, a kar je rekel, ostane tajno.

* * *

Češki časopisi so tudi bolj nejevoljni na grofa Badenija po njegovem prečudnem govoru v poslanski zbornici. „Politik“ pravi, da desnica je jako razdražena na grofa B. radi tega govora, s katerim se je takó silno laskal Nemcem in obstrukciji. Desnica mu je zamerila tudi, ker je nič ni obvestil poprej, kakošen govor misli izustiti v zbornici. — Še ostreje govore „Narodni Listy“. Ti zamerijo grofu B. posebno velemodro zatrdilo, da nenemškim narodom se bo delila enakopravnost „po možnosti“ (nach Möglichkeit). — Kaj naj rečemo mi Slovenci? Pač edino to: Bog reši nas in Avstrijo tega velemodrega državnika Badenija!

Stojalowski bo smel priti brez skrbi v Avstrijo, ker vlada bo predlagala cesarju, da ustavi potom milosti vse kazensko postopanje proti njemu.

Tuje dežele. — Generalni francoski guverner Iudo-Kine L a n e s s a n je priobčil „svobodna pisma“, v katerih rezko obsoja hladnokrvnost Rusije do vseh takih vprašanj, ki so Francozom najbolj pri srcu, n. pr. radi Alzacije in Lorene. Tudi izraža nejevoljo Francozov, da ruski časopisi skušajo ublažiti pomen znanih francosko-ruskih napitnic na ladiji „Pothaon“.

Poročilo, da je konflikt mej Avstrijo in Turčijo že poravnán, ni osnovano. Tudi ni resnično, kar se javlja, da avstrijski poslanik ne odpotuje, če da Turčija glede afêre Brazzafolli zahtevano zadoščenje. Avstrijski poslanik odpotuje s prvim ekspresnim vlakom, ako Turčija ne da do jutri o afêri Brazzafolli zadoščenja in ako glede orijentske železnice ne stori vsega, kar je Avstrija zahtevala, in kar Turčija že mnogo let zavlačuje in odklada. Na brodogve, zbrano pri Kreti, se je že ukrcal delegat avstrijskega poslanništva in brodogve gre, pomnoženo po nekaterih drugih ladjah, nemudoma pred Mersino in začne bombardement, če se Turčija ne ukloni. Razen tega ustavi Avstrija takoj ves obrat na orijentski železnici in onemogoči najetje najnovejšega turškega posojila, eventualno pa se odloči tudi še za druge represalije.

Kakor brzojavljajo, je konflikt mej Avstrijo in Turčijo popolnoma poravnán.

„Novoje Vremja“ je sprožila tole ženjalno misel za rešitev kretskega vprašanja: Turčija naj odstopi Kreto Rusiji, kakor je odstopila Avstrija l. 1866. italijansko zemljo Franciji. Grška bi potem dobila Kreto iz ruskih rok in ne iz rok svojega premagalca.

Porta je odločno odklonila imenovanje Nemca Schäfferja začasnim guvernerjem na

Kreti. — Za tega nemškega polkovnika se je potezala tudi Avstrija!

Iz K a i r a poročajo, da v celem vshodnom Sudanu ni več derviskih čet. V nekoliko mesecih bo ta del zvezan s Kairom po železnici, da bo lože dovazati vojski potrebnega živeža.

Znamenito trdijavo Cassala prepušči Italija anglo-egiptski vladi. Italija je zadovoljna, da ostanejo tudi zanaprej vsa dosedanja imena onih utrdb, za katere je ital. ljudstvo žrtvovalo lepe milijone. Tudi tolažba!

Italijanska vlada išče novih potij za boj proti cerkvi in papežu. Minister Codronobi je namreč odredil, naj se ustanovi pri narodni knjižnici v Firenci oddelek takih knjig, ki so prepovedane od strani katoliške cerkve.

Knez Danilo Črnogorski se je vrnil iz Gradca na Cetinje.

Dreyfus. — Francoski stotnik Dreyfus je bil pregnan na osamel otok, ker obsojen radi veleizdaje in ovađustva. — Ta teden pa je bila razširjena v Parizu razburjajoča vest, da izdajalec ni Dreyfus ampak major E s t e r h a z y. Brat Dreyfusov ima baje dokaze v rokah, da grof E. je pravi izdajalec. Proti E. se vrši preiskava. Vse radovedno čaka na konec te zapletene zadeve.

Prestop v pravoslavje v Bosni. — „Bosanska pošta“ piše, da so od okupacije l. 1878. do danes v Bosni in Hercegovini prestopile 103 osebe v pravoslavje, med temi 19 Kranjcev.

Nemški listi v rajhu so pisali, da namerava pruska vlada zabraniti udeležbo avstrijskih nemških poslancev na shodu vse-nemške zveze v Berolinu. To se je tudi zgodilo. Berolinska policija je prepovedala sodelovanje avstrijskih poslancev Funke-ta, Prade-ta in Wolfa na ti skupščini; policija izjavlja tudi, da, če bi drugače ne bilo, bi one 3 poslance tudi čez mejo pognala, ker noče, da bi se vmešavali Prusi v notranje zadeve avstrijske.

Kardinal Vaszary, knez primas ima 94.465 oralov zemlje in 41½ milijona kapitala, kar nese kardinalu vsak dan čistih 1418 gld. dohodkov. Koliko dobrega vrši s tolikimi dohodki, nam ni znano.

Nemška nestrpnost. — Koroški Nemci so v strahu radi jednega samega Slovenca, odvetnika dra. Kravta, ki je 2. t. m. odprl svojo odvetniško pisarno v Celovcu. Bojé se ga, ker se dr. Kravt zaveda svoje slovenske narodnosti.

Lahi onkraj luže so kaj hvaležni ljudje. Ker jih je Menelik prav pošteno naklestil, da imajo na vekov veke Afrike dovolj, so mu poslali po novoimenovanem poslancu dragocen meč in več drugih rečij, cesarici abesinski pa harmonij, da bode menda igrala — Baratieri-marš.

Barbarstvo. — Poslanec Biankini je interpeloval 4. t. m. ministra za deželno brambo radi surovosti, s katerimi se obdelujejo vojaki 22. pešpolka pri vezbanju v Dalmaciji. Tako n. pr. je neki podčastnik obrnil 2 moža tako, da sta si gledala drug drugemu v obraz — in ukazal jednemu, naj svojemu tovarišu v obraz pljune! Neki frajtar je pa moral biti zelo lačen, ker je začel na vežbališču nekemu novincu uho griziti; navzoči častniki pa so se temu prizoru — smejali!

Monte Carlo, glasovita igralnica, je imela v minoli igralni sezoni od igralcev 15 milijonov dohodkov. Zaradi izgube pri igranih se je usmrtilo 35 oseb!

Extra Hungariam non est vita. — Madžarski globus se debeli. Načelnik prestolnega mesta Budimpešte ima po nesreči nemški priimek, kar se seveda nikakor ne strinja z njegovim madžarskim dostojanstvom. Dal si je nemški priimek pomadžariti. Po njegovem vzgledu prosijo tudi drugi mestni, poštni, železniški itd. uradniki z nemškimi priimki, da jim priimke pomadžarijo. Cele kupe takih prošenj dohaja dan na dan ministerstvu, ki takim prošnjam iz srca rado ustreza, tako, da v 2—3 mesecih ne bode na celem globusu več nemškega priimka. To so značajni ti Nemci! Kaj poreče Wolf na to?

V Braziliji zopet vre. Zavratno zaklali so vojnega ministra, dočim se ni posrečil napad na predsednika. Uvedlo se je obsedno stanje.

S Krete je odpoklicala naša vlada šest vojnih ladij, ostane jih tam pa še šest in bataljon Štajercev. Koliko milijonov nam je že Kreta požrla?

Raznoterosti.

***Jeden, ki žre mačke.** — Italijanom, kakor se čuje, je baje vsako meso dobro, konjsko, oslovsko, pasje, da celo podgane. Neka delikatesa pa jim je menda — maček, radi tega jim Nemci menda pravijo „Katzmacher“. Tacega „Katzmacherja“ se je pokazal v Zagrebu neki brusac, po imenu Leonardo Pelizzotti, ki je v neki gostilni vprico gostov zadavil domačo mačko, da bi si jo potem priredil za večerjo. A gostje so se razsrdili nad Talijanom in poklicali so stražnika, ki je odgnal brusaca na policijo. Ta pa je mačko vigel proč med potoma. „Ed.“

***Žid ima trdno življenje.** — Neki žid z imenom Lejb Spitz iz Krzywore v Galiciji je preživel 20 let v ječi. 15. jan. 1875. je zastrupil celo družino svojega konkurenta Herš Grumeta. Leta 1877 je bil morilec-žid na smrt obsojen, toda cesar ga je pomilostil, na kar je bil krivonosni zločinec obsojen na 20-letno ječo. 4. septembra je torej prestal kazen in zapustil ječo zdrav kakor riba. Poslali so ga v rojstno vas Krzywore. Ondotni židje se ga sedaj strašno boje in mnogi so že zapustili vas Krzywore. „Ed.“

***Ženske apotekarice.** — Glavna skupščina občnega avstrijskega lekarnarskega društva v Lvovu je sprejela resolucijo, da se ženske pripuste k apotekarskemu stanu.

***Sluga kot zdravnik.** — Privatni sluga vseučilišnega profesorja in ženskega zdravnika, dr. Viljema Tauferja v Pešti, imenom Ivan Toth, je igral dlje časa v odsotnosti svojega gospoda ulogo doktorjevo. Toth je sprejemal pacijente v profesorjevi sobi ter zlasti ženske jako skrbno preiskoval, zapisal jim zdravila ter si pustil diagnoze drago poplačati. Na ta način si je premetni sluga zaslužil mnogo denarja. Slučajno se je izvedelo to dolgo trajajoče sleparstvo in slugo so sedaj deli pod ključ.

***Kako se na Ruskem snubi?** — Neki etnograf je prepotoval Rusijo ter je našel mnogo zanimih običajev; zlasti originalen pa je način, kakó se v nekaterih notranjih delih Rusije vrše snubitve. Možazeljne deklice in ženeželjni fantje se namreč zberó o božičnem času v hiši kakega uglednega kmeta. Tam najprej pojo, plešejo, se igrajo in si stavijo uganke. Končno odidejo dekleta z gospodinjo v drugo sobo. Ondi ovijejo vsako dekletko s povoji od nog do temena tako, da ni spoznati nobene. Ko so vse punice zavite, pridejo fantje drug za drugim v sobo ter si izbero svojo — nevesto. Večkrat imajo srečo, a star običaj je, da se dotičnika morata vzeti ali pa morata plačati občini visoko kazen. Bajé pa vsled take ženitovanske loterije v v tistih ruskih krajevnihi nič manj srečnih parov ni, pa tudi nič več nesrečnih zakonov kakor pri nas, kjer se rabijo povoji še le po poroki, in ne pred njo. „Sl. N.“

***Verska blaznost.** — Pri narodih na nizki stopinji kulture je verski fanatizem kaj navadna prikazen. Izraza dobiva na najrazličnejši način. Tako n. pr. se poroča iz Uralska, da se je „frater“ ondotnega samostana sv. Nikolaja, Anton Bujanov, dal do ramen živega zakopati in je po šestdnevnih groznih mukah umrl. „Sl. N.“

Narodno gospodarstvo.

Prodajalcem krompirja. — Na Angleškem je letos bolezen na krompirju, ki je skoro popolnoma uničila ta koristni poljski pridelek. Vsled tega je ondi cena krompirja jako visoka. Dosedaj pa je dobival otok Malta ves krompir za setev z Angleškega in se bode moral vsled te nezgode v Angliji

obračati drugam na nakup. Povprečno se je kupilo krompirja 40.000 kr. vsako leto. Avstro-Ogerska ima skoro največ krompirja, tudi je jako priljubljen rumeni okrogli krompir moravske vrste. Pošiljatve se oddajajo v vrečah po 100 kilogr., računjeno franko brod Trst ali Reka. S pošiljatkami se je požuriti, ker na otoku Malta sade krompir že ta mesec.

Na shodu, kateri je sklicala c. kr. kmetijska družba kranjska na 8. t. m. v Ljubljano, se je po daljšem posvetovanju soglasno sklenilo, ustanoviti slovensko čebelarstvo za vse slovenske pokrajine. Udnina znaša 1 gld. — Društvo bode izdajalo tudi čebelarški mesečnik.

Pomoč sadnemu drevju, da ga zajel ne glodajo. — Najboljše sredstvo proti tem glodalcem je smrdljivo olje (oleum animale foetidum). Oblijmo s tem oljem nekoliko žaganja ter napolnimo z njim skatljice za žveplenke, katere potem na drevesce obesimo. Smrdljive vonjave tega olja zajci ne morejo prenesti in na ta način ubranimo drevesa, ker se jih zajci že od daleč ogibljujejo.

Kako poznamo, če je bila mleku prilita voda. — Čez mero varena gospodinja hoče ščediti tudi pri mleku ter ga „krsti“ navadno z vodo. Najpogostejše pa to delajo mlekarice v mestu. Ako je bilo mleko že od gospodinje na deželi krščno, ga mlekarice v mestu navadno z vodo se „birnujejo“, kar pa je vendar lahko spoznati. Vzemimo dobro oglašeno žico ali iglo, kakoršna se rabi pri pletenju nogavic, porinimo jo v mleko in urno izvlečimo ter jo držimo vodoravno. Ako je mleko čisto, nepomešano, obvisi na koncu igle mala kapljica mleka; če je bila pa k mleku prilita voda, bodisi tudi le v mali množici, ne zadrži se nikdar na igli ta kapljica mleka.

Poslano. *)

Ako je dopisnik v „Brivecu“ z dne 30. oktobra pod naslovom „Usmiljeno srce“ „pošten in tako študiran“, moral bi se podpisati, da bi se potem lahko kje drugje spogledala; ker pa je f. p., dela takó skrivaje, hoté si s tem hladiti svoje srce, ker me ne more spraviti pod svoje „nepoštene“ peroti. V njegovo ravnanje mu podajam v pojasnilo te-le vrstice: „Biljenski tajnik ni bil sprejet v službo od mene, marveč podedoval sem ga s plačilom 15 gld. na mesec, kateri — žalibog — je komaj dobro leto pod menoj tajnikoval — in pobrala ga je nemila smrt. Sedanjí „revček“ ni dobil od mene samega po 5 gld. na mesec več — to zamore le kakšen osliček trditi, — ampak vsled starešinstvenega sklepa z dne 21. marcija t. l. št. 137. točka 4. Hoče se pa dopisnik v 30. številki letošnjega „Briveca“ nad menoj in tajnikom maščevati, tedaj naj gre k „Brivecu“ v Trst, tam naj si naroči dobre in izvrstne britve z „Maniago“, katero mu lahko „Garibaldinec“ nabrusi, „žajfe“ pa v Biljah že tako v obilnosti vdobi.

Bilje, 10. novembra 1897.

Biljski župan.

*) Za sestavke pod tem naslovom je uredništvo odgovorno le toliko, kolikor nalaga tiskovni zakon — Op. ur.

Loterijske številke.

	13. novembra:				
Dunaj	40	49	30	69	55
Gradec	48	79	69	86	31
	20. novembra:				
Trst	58	48	4	68	7
Line	9	47	39	30	80

Dunajska borza

23. novembra 1897.

Skupni državni dolg v notah	102	gld.	45	kr.
Skupni državni dolg v srebru	102	"	35	"
Avstrijska zlata renta	122	"	85	"
Avstrijska kronska renta 4%	102	"	25	"
Ogerska zlata renta 4%	122	"	30	"
Ogerska kronska renta 4%	100	"	—	"
Avstro-ogerske bančne delnice	950	"	—	"
Kreditne delnice	354	"	25	"
London vista	119	"	80	"
Nemški drž. bankovci za 100 mark	58	"	85	"
20 mark	11	"	77	"
20 frankov	9	"	53 1/2	"
Italijanske lire	45	"	25	"
C. kr. cekini	5	"	66	"

Tržne cene.

	za 100 kilov	
Kava: Santos	gld.	100— do 120—
Sandomingo	"	140— " —
Java	"	135— " 154—
Portorico	"	135— " —
Ceylon	"	170— " —
Sladkor	"	37— " 38—
Špoh	"	52— " 56—
Petrolij v sodu	"	18 1/2 " —
v zaboju	"	6— " —
Maslo surovo	"	75— " —
kuhano	"	85— " —

Moka: Ogerska.

št. 0 gld.	20 80,	št. 1 gld.	20 60,	št. 2 gld.	20 40,
" 3 "	20 20,	" 4 "	19 90,	" 5 "	19 60,
		št. 6 gld.	19—		

Otrobi debele	gld.	4 60	do	5 20
drobne	"	4 40	"	4 80
Turšica navadna	"	5.80	"	6.50
Oves	"	6.80	"	7.80

V trgovinskem vrtnarstvu

A. Eder

ulica Vogel št. 18 v Gorici

se po ceni prodajajo

lepe konifere, drevesa in grmičje za okras.

Istotam se izdelujejo

lepi venči in šopki po zmernih cenah.

Zdravnik
Dr. M. Keršovani
ordinuje v lastni hiši
v ulici Barzellini h. št. 2.

100 do 300 gld. mesečno lahko zaslužijo osebe vseh stanov in v vseh krajih s prodajo zakonito dovoljenih drž. papirjev in srečk, a da ni potrebna glavica in ni nikaka nevarnost. — Ponudbe pod Ludwig Österreichischer, VIII. Deutsche gasse 8 Budapest. 78, 10—1

Ed. Pavlin v Gorici
v Nunskih ulicah št. 10
nasproti gostilni „Belega zajca“.

Usvoja si priporočati preč. duhovščini in slavn. občinstvu svojo

veliko zalogo nagrobnih vencev

vsake vrste, kakor tudi biserne; rož za cerkev, palm, cvetkov za nove maše in poroke, voščennih sveč, križme, čevlje, nogovice, rakev (truge) vsake velikosti, zlatih črk i. t. d.

Vse po nizkih cenah!!!

Vinogradniki, pozor!

Vsak vinogradnik mora skropiti svoje trte, ako želi obvarovati trsje od peronospore, za katero se potrebuje dobro

škropilnico.

Kdor hoče torej po ceni kupiti tako škropilnico, naj se obrne že sedaj do podpisanega, ker ob zimskem času more takšne ceneje izgotavljati.

Artur Makutz,
klepar v Ozki ulici št. 1
v Gorici.

Ivan Drufovka

trgovce v Gorici na Travniku ima zalogo vsakovrstnega blaga in čevljarskih potrebščin.

Podružnica za usnje, železnino in razno blago v Sežani.

Postrežba kolikor le mogoče točna. Naročila z dežele izvršujejo se z največjo skrbnostjo.

Cene zmerne.

81. obč. reda, oziroma §. 34. novega cestnega zakona, da se naložijo doklade na vse državne neposredne davke razun osebne dohodnine, ki se je vpeljala po zakonu z dne 25. oktobra 1896.

Tako naj se odredi posebno takrat, kadar gre za doklade, ki jih v svojem področju nalaga starešinstvo v zmislu §. 78. obč. reda, cestni odbor pa po določilu §. 39. cestnega zakona: deželni odbor pa bo. potrjuje više doklade, vselej sam o roščal osebno dohodnino takih doklad.

* **Radodarni doneski.** — Upravništvo je sprejelo: 5 gld. za „Božičnico“ „Sloginih“ zavodov od gospe Pavline Pajkove. — 3 gld. 75 kr. nabranih na ženitovanju g. Jos. Vižintina v Dolu pri Opatjemselu (enak znesek za Alojzijeve). — Rihemberško-brejski rodoljubi pri oddaji užitninskega daca 4. t. m. zbrali na predlog g. A. Markovec po gosp. Franc Gerzelju 6 gld. 10 kr. — Jakob in Jožef Komel nabrala v veseli družbi v Krombergu v Vižinovi krčmi pri dobri kapljici kromberškega vina 78 kr. Bog daj prihodnjic več!

— Za „Šolski dom“ daroval 10 gld. g. Josip Goljevšček, trgovec v Gorici.

* **Društvo „Šolski dom“ v Gorici.** (VII. izkaz od 19. do 30. novembra.)

Oglasili so se kot ustanovniki z doneskom 100 gld. še sledeči gospodje: Monsignor Fr. Košuta, korar v Gorici; Rutar Simon. c. kr. prof. v Ljubljani.

Vplačali so:	gld.
Monsignor Fr. Košuta, korar v Gorici, še ostanek ustanovnine (prej že 11-80)	88-20
Plesničar Anton, kaplan v Podmelcu	2-—
Potom „Soče“, kakor izkazano v „Soči“ z dne 19. nov. št. 47.	28-50
Gospodična Kovačič Olga pri Sv. Luciji nabrala od različnih lovcev namesto cigaret zajcem, ki so srečno pete odnesli, in od drugih izletnikov	4-50
Pirih Jakob, vikar v Vipolzah	5-—
Vitez Klodič-Sabladoski, dež. šolski nadzornik, namesto venca r. Dominku	10-—
Za razprodana drevesa na vrtu „Šolskega doma“	17-—
Poveraj Martin, krojaški mojster in trgovec v Gorici	5-—
Potom „Soče“, kakor izkazano v „Soči“ z dne 26. nov. t. l. št. 48.	33-29
Berlot Anton, župnik na Vogerskem na račun ustanovnine še	35-—
Skupaj:	228-49

Po prejšnjih izkazih 4581-70

Do 30. nov. je došlo v gotovini: 4810-19

Bog povrni vsem darovalcem stotero! Rojaki, spominjajte se pri vsaki priliki našega „Šolskega doma“, ki postane najtrdnjši temelj naše bodočnosti na Goriskem.

V Gorici, dne 30. nov. 1897.

Društvo „Šolski dom“.

* **Sneg** je visoko zapadel na čepovanski planoti in v hribih, tako, da ljudje, ki so bili v soboto in nedeljo tukaj, niso mogli domov, dočim oni ne morejo doli v Gorico na sejm, ki je bil radi tega slabo obiskan. V Kobaridu so ga morali kidati raz hiše; tam je podrl celo neko kočo.

* **Vabilo na naročbo.** — „Primorec“ bo izhajal po novem letu trikrat na mesec v sedanji obliki in velikosti, in sicer 5., 15. in 25. Cena 1 gld. 20 kr. za celo leto, 60 kr. pol leta. — To je najcenejši slovenski list. Upamo, da nam ostanejo zvesti vsi naročniki. Pred vsem pa je mnogim potrebno, plačati takoj zaostalo naročnino. Nadejamo se, da smo zadnjic to opomnili. — Naročnino za prihodnje leto je plačati najdalje do 15. januarja.

Prememba v uredništvu „Primorca“. — Dosedanji urednik g. Vinko Levičnik, ki je učitelj risanja na „Slogini“ obrtni šoli in na Nabrežini, vsled svoje službe ne more več opravljati uredniških poslov. In ker bo izhajal „Prim.“ z novim letom po trikrat na mesec, »S.« pa dvakrat na teden, sem moral poiskati novo stalno moč, ki bo mogla posvetiti uredništvu vse svoje moči in čas.

Zategadel naznanjam, da je prevzel uredništvo z današnjim dnem g. Fran Strel, dosedanji sotrudnik, rodom iz Spodnje Idrije, kateremu so dobro znani odnošaji v deželi.

Gosp. Vinka Levičnika pa toplo zahvaljujem za dosedanjo pomoč in neustrašenost pri urejevanju »Primorca« in »Soče«. Ni se ustrašil ne tožb ne preiskav, marveč priobčeval je pogumno vse, kar je bilo potrebno v obrambo naše narodne časti. Hvala mu!

V Gorici, 6. decembra 1897.

A. Gabršček.

Knezoškof ljubljanski Missia — knezonadškof goriški? — Govori se, da je imenovan knezonadškofom v Gorici — premil. gospod Jakob Missia, knezoškof ljubljanski. Ako se ta vest vresniči, smo pa radovedni, kedo se bode jokal in kedo smejal?

Osebnosti. — Za spiritala v bogoslovje pride župnik Št. Kocjanski dr. Brumat.

Za kurata v Kal veleč. g. Jož. Shejbal, dosedaj vikar na Ponikvah, na njegovo mesto pride veleč. g. Ivan Kodromac, vikar na Trnovem pri Kobaridu.

Doktorjem prava je bil promoviran 20. nov. t. l. na graškem vseučilišču g. Anton Požar, župnik v Pregarjih v Istri.

Laška nestrpnost. — Neki Nemeč kaže tukaj poleg „ljudskega vrta“ dve neizmerno debeli sestri, in vabi z nemškimi plakati občinstvo. „Sentinella“ se je koj zakadila v impresarija in mu grozi, ako ne bode dal prevesti svojih plakatov na italijanski jezik — ker Gorica je italijansko mesto! Italijansko mesto? Od kedaj in koliko časa še? Lepaki bi morali biti enako slovenski kakor laški.

Slovensko petje v cerkvi sv. Antona v Gorici. — V cerkvi sv. Antona se je pelo od nekaj italijansko o vsih nedeljah in praznikih zjutraj in popoldne: slovensko pa se je pelo tudi od nekaj v adventnem času pri „zornicah“. Živ človek se do lani ni spodtikal nad tem. Lani pa so kar nakrat, ne da bi bili prosili dovoljenja, ne da bi bili kaj naznanili duhovski oblasti, začeli italijansko peti pri zornicah. Preč. gosp. župnik je za to spremembo izvedel še-le čez nekaj časa. Letos se je od naše strani vprašalo preč. gosp. župnika, v katerem jeziku se bode pelo v adventu pri zornicah. G. župnik je odgovoril, da v tistem, v katerem se je od nekaj pelo.

Pa tudi Lahji so sli k g. župniku — ne vprašat, ne prosit — ampak terjat, da naj se poje tudi letos italijansko, kakor je bilo dovoljeno (?) lani. Toda gosp. župnik je Lahom odgovoril: Lani so spremenili jezik samovlastno, ne da bi bili komu kaj naznanili; tako samooblastno postopanje ne daje pravice italijanskemu petju, in odločim, da ostane vse pri starem; sicer pa se brez ugovora podvržem, ako višja duhovska oblast drugače ukrene.

Prisel je ponedeljek 29. nov., prvi dan zornic. (V cerkvi sv. Antona ob nedeljah in praznikih ni zornic). Italijani pojó pri zornici italijansko. Da bi si pa vkljub župnikovi odredbi zagotovili italijansko petje za vselej, so sli k glavarstvu pomoči iskat, rekši, da v cerkvi zavoljo petja nastane pobjoj, ako ne bi straža branila Lahov. Policijski nadkomisar, menda ne vedé, kaj je resnica in zakaj Lahji kličejo policijo na pomoč, je poslal stražo v cerkev, katera je zabranila slovenskim pevcom ustop na kor, dočim so laški pevci imeli prost vstop. Pelo se je zopet italijansko.

Iz verodostojnega vira doznajemo, da je c. kr. okrajno glavarstvo povprašalo na merodajnem mestu, na kateri strani da je pravica, in ali se pri zornicah poje slovensko ali italijansko. Glavarstvo je moralo dobiti potrebno pojasnilo, ker pri sv. Antonu se pri zornicah zopet slovensko poje.

Z zadoščenjem bilježimo, da se je c. kr. oblast zavzela za pravično stvar in da jo ščiti vsaj v tem slučaju.

Po krivici so nam lani vzeli Italijani še tisto mrvico slovenskega petja. In Slovenci smo potrpeživi in pretrpeživi; nihče izmed nas ni žugal, nihče se ni vzdigoval zoper Ita-

lijane, noben Slovenec ni v cerkvi zavoljo petja delal sile, ne poboja. In vendar so sli Italijani letos na c. kr. glavarstvo lagat in klicat policijo v cerkev za pomoč zoper nasilne Slovence!

In zgodilo se je čudo, da je ravno tista straža, ki je prve dni Slovincem branila vstop na kor, sedaj branila Slovence nasproti Italijanom.

Lahji so nam jamo kopali, pa so sami vanjo padli.

Stare priče trde, in mi vsi vemo, da se je pri zornicah v cerkvi sv. Antona vedno in nepretrgano slovensko pelo do lanskega leta. In vendar se najdejo Lahji, ki trde in lažejo gospódi na magistratu, da to ni res in da se je vedno le italijansko pelo in — magistrat veruje lažnjivcem, ker hoče takó verjeti.

Naši ljubi prijatelji so računili tako: V Podturnu smo jih že izbacili Slovence, pri sv. Antonu pojde letos, prihodnje leto udarimo nad Plačuto, potem v stolno cerkev in sv. Ignacij se bode — osamljen — konečno radovoljno udal.

Hej, boter Venuti! Koliko podplatov ste letos strgali zavoljo tega preklicanega „sklavarskega petja?“

Naši sodeželani italijanskega mišljenja so bili na dan Badenijevega odstopa vidno vznemirjeni. Po gostilnah in kavarnah se je govorilo le o Badeniju in o bojih na Dunaju in drugod. Telegrami so kar po zraku frčali. Na Dunaju revolucija! Več kot 50.000 nemških delavcev je bilo pridrlo celó iz Cstrave in iz severne Češke na Dunaj, od koder je v smrtnem strahu zbežal Badeni. Cesarski dvorec je bil le v nevarnosti, dočim so goriski politikastrí do tal porušili ministerske palače in državno zbornico — seveda le po — goriskih kavarnah.

Deželne davščine za l. 1898. — Deželni odbor naznanja, da se bodo leta 1898. pobirale naslednje deželne davščine:

a) po 50 kr. od vsacega hektolitra na drobno potočenega piva;

b) po 18 kr. od vsacega litra na drobno spečanili žganjin omenjenih v l. št. D II. točka 1 zakona z dne 18. maja 1875. (št. 84 dež. zak.) in po 10 kr. od vsacega litra na drobno prodanih žganjin navêdenih v 2. točki istega zakonovega člena.

Pobiranje teh davščin se izroči tistemu, ki podá najugodnejšo ponudbo, bodisi za posamezne okraje ali pa za celo deželo, za skupno letno svoto, ki se bo v postecipatnih mesečnih rokih plačevala deželni blagajnici.

Klicna cena je določena za

	pivo	žganje
goriško mesto	2600.—	3000.—
goriško okolico	100.—	650.—
ajdovski okraj	80.—	800.—
kanalski „	40.—	600.—
gradiščanski „	280.—	1500.—
červinjanski „	250.—	3000.—
korminski „	250.—	550.—
tržiški „	250.—	500.—
tolminski „	160.—	5100.—
bovški „	150.—	3900.—
cekljanski „	80.—	400.—
sezanski „	180.—	400.—
komenski „	180.—	400.—
skupaj	4600.—	20800.—

Dražba za oddajo teh davščin se bo vršila v uradu deželnega odbora dne 9. decembra 1897. točno ob 10 uri predpoldne.

Dopusté se tudi pisane zapečatené ponudbe, če se podajo pred 10. uro predp. 9. decembra t. l., a prilepiti jim je kolek 50 kr. pridjati jamščino po 10% dotične klicne cene, navesti v njih natančno okraje, v katerih namerava ponudbenik v zakup vzeti deželne davščine, koliko ponuja za vsako davščino posebej, in pa izjaviti, da so mu znani zakupni pogoji.

Tisti, kateri se bodo hoteli udeležiti ustne dražbe, bodo morali za dražbo določenega dne, in sicer preden se začne dražba, pošlétí dražbeni komisiji, postavljeni po deželnem odboru, jamščino po 10% tistih klicnih cen, na katere nameravajo rasti. Te dolžnosti bodo oproščene tiste osebe, katere položijo jamščino že poprej s svojimi pismenimi ponudbami. Tudi kdor podá pisano ponudbo, se sme udeležiti ustne dražbe.

Vsi drugi dražbeni pogoji so na ogled razgrnjeni v deželni uradu.

Popusti na zemljarini in hišarini. — „Weiner Abendpost“ je priobčila tabelo o popustih na zemljarini in hišarini, kateri popusti se dovole deželam za to, da ne bodo dobivale deželnih doklad na davek o osebni dohodarini. K tem svotam je pristeti še 3 milijone goldinarjev, katere je odkazati deželam po proračunu za leto 1895.

Po tem proračunu odpade na Trst:

Popust na zemljarini	1.768 gld.
Popust na hišarini	132.073 „
Delež na odkazanih 3 mil. deželam	58.003 „
Skupaj	191.844 gld.

Na Istro odpade:

Popust na zemljarini	28.998 gld.
Popust na hišarini	23.285 „
Delež na odkazanih 3 mil. deželam	21.711 „
Skupaj	73.994 gld.

Na Gorico in Gradiško odpade:

Popust na zemljarini	29.346 gld.
Popust na hišarini	22.302 „
Delež na odkupnih 3 mil. deželam	18.396 „
Skupaj	70.044 gld.

Skupna svota na popustih in deležih za vse dežele znaša

na zemljarini	3.484.828 gld.
na hišarini	3.625.425 „
odkazani deleži	3.000.000 „
Skupaj	10.108.253 gld.

Zavarovalnice za govejo živino. — Ze mnogo časa misli se, kako bi si zavarovali živino v slučaju njenega pogina, oziroma škode, provzročene po živinskih boleznih. V novjšem času se je mnogo mislilo, da bi se ustanovile deželne zavarovalnice, in res jih imajo že nekatere dežele, ki pa iz različnih vzrokov večinoma radi preobilnih upravnih stroškov ne uspevajo. Zopet manjše krajevne zavarovalnice ne morejo uspevati, in to radi premajhnega delokroga. Za naše razmere ne kaže torej ustanovljati niti prvih niti drugih. To je napotilo unete može, da so začeli misliti na kaj drugega, in zdi se, da bode snod, ki se je vršila dne 10. nov. t. l. v prostorih goriške čitalnice, imel zaželeni uspeh, ako se vsi interesovani faktorji združijo v skupno delovanje. Shod, kateri sta sklicala gg. Bl. Grča, dež. poslanec, in kurat Iv. Rojec, se je vršil na zgorej omenjeni dan v navzočnosti mnogih gg. županov iz okolice, 4. deželnih poslancev: gg. Grče, Dr. Tume prof. Berbuča in Klančiča — mnogih gg. duhovnikov, učiteljev in posestnikov.

Sklicatelj shoda, č. g. Grča, je došle, zahvalivši se jim za obilno udeležbo, kaj pristržno pozdravil ter povabil navzoče, da si izbere predsednika. Shod izvoli svojim predsednikom sklicatelja č. g. Bl. Grča — zapisnikarjem pa nadučitelja Ant. Rustjo.

Na to tolmači g. predsednik namen shoda, potrebo novih društev in zaveze, ki ima namen popolniti nedostatke malih društev. Da se pa bodo lažje ustanovljala posamezna društva za posamezne občine, oziroma duhovnije, prosi č. g. Iv. Rojca, kurata biljenskéga, da on prečita pravila, ki postavno že veljajo za: „Vzajemno podporno društvo za zavarovanje goveje živine v Biljah“.

Gospod kurat Rojec čita §. za §. Pri vsakem §. so udeleženci izrekli svoja mnenja, navsetovali različne spremembe, katere je tajnik oziroma zapisnikar zaznamoval, da se bode odbor na nje oziral, ko bode sestavljal pravila. Razprave so se udeležili posebno: gg. Grča, Rojec, dr. Tuma, Knaus, Zavnik, Rustja, Jakil, Križman, Janko Vodopivec in mnogi drugi.

Po končani razpravi pretrga g. predsednik zborovanje za 10 min., da se udeleženci pomenijo radi volitve odbora. Na to se je volil odbor, in sicer za goriško okolico: gg. Dr. Tuma, dež. poslanec in odbornik, Iv. Rojec, kurat v Biljah in Zavnik Iv. posestnik v Biljah;

za Brda: gg. Fonzari, posestnik v Št. Mavru in Klanjšček posest. v Št. Ferjanu;

za Gore: gg. I. Mašera, vikar v Št. Mavru, Ant. Rustja nadučitelj v Šempasu, Jak. Rejec, župnik v Čepovanu, in Gorjup posestnik na Vrhu pri Kanalu;

za Kras: gg. Ig. Križman, učitelj, in Jož. Pavletič h. št. 25., oba v Gabrijah;

za Vipavo: gg. Bl. Grča, župnik in dež. poslanec v Šempasu in Jož. Pavlica, župan v Rihembergu.

Gospod predsednik zaključi shod, zahvalivši se udeležencem, da so s hvalevredno pozornostjo in zanimanjem sledili obravnavi, in povabi pričujoče odbornike k odborovi seji. Odbor se je sestavil sledeče: predsednik g. Bl. Grča — tajnik Ant. Rustja.

Na predlog g. dr. Tume se izvoli ožji odbor, ki ima nalog si naročiti pravila že različnih obstoječih zavarovalnic in sestaviti konkretne predloge za obravnavo v odboru. V ta ožji odbor so voljeni: gg. dr. Tuma, Rojec, Zavnik, Jož. Pavletič in Fonzari. Odbor je konečno naročil predsedniku in tajniku, da o namenu zavarovalnic in zaveze priobčita v „Soči“ in „Prim. Listu“ primerne razglase, da povabita interesente, da podajo v 14. dneh konkretne predloge oziroma želje predsedništvu.

Poziv!

Gospodje, ki so se udeležili dne 25. t. m. shoda gledé dogovora o ustanovitvi zavarovalnic in zaveze, pa morda niso tam izrekli vsih svojih želj in nasvetov, se uljudno prosijo, da blagovolé predsedništvu izvrševalnega odbora pismeno prijaviti dotične nasvete. Ravno takó se prosijo živinorejci in drugi gospodje, katerim je mari ustanovitev zavarovalnic in zaveze, da morebitne nasvete prijavijo predsedništvu, da bode moglo iste uvaževati pri odborovi seji.

Ker bode odbor imel sejo okoli srede decembra, se prosí, da se morebitni nasveti in želje prijavijo do 12. decembra t. l.

V Šempasu, dne 29. novembra 1897.
Bl. Grča Ant. Rustja
predsednik. tajnik.

K izkazu porotnikov dostavljamo, da je izžreban tudi gosp. Zavadlav Franc iz Št. Andreža.

Porotno zasedanje začne 13. t. m. Prvi se bode zagovarjal Jožef Paulin radi uboja mesarja Spanghera. — Dne 14. bode razprava proti Ivanu Zigonu iz Otlice radi uboja; 15. proti Ivanu Čufurin in Robertu Zorzenon radi tatvine na škodo A. V. Jona; 16. proti Jakobu Čekot, brusarju iz Monakova, radi uboja; 17. proti Josipu Semoliču, učitelju v Kozbani, radi razžaljenja kozbanskega županstva potom tiska. — Veleslavno okrožno sodišče prezira popolnoma slovensko časopisje v Gorici, katero ni nikoli obveščeno naravnost o porotnih razpravah. Isto tako prezira Slovence z naznanili o porotnem zasedanju, katera so tiskana edino le v laščini!

Čudno maščevanje. — Neki E. V. v Gorici, kateri je bil pred dvema letoma pred porotnim sodiščem obsojen v ječo radi oskrunjenja na škodo neke žene, se je imel z isto ženo poročiti v soboto. Ženitovanje je bilo pripravljeno, gostje zbrani, vse je v najlepšem lispu pričakovalo gospoda ženina, a njega ni bilo blizu! — Ni hotel v cerkev, da se tako maščuje nad uzrokom svoje obsojbe!

„Goriška ljudska posojilnica“ je imela meseca novembra gld. 53.787-07 prometa, oziroma od 1. januarja do 30. novembra skupaj gld. 728.176-08.

„Slovenska čitalnica“ v Gorici vabi svoje p. n. gg. ude k občnemu zboru dne 18. decembra t. l. ob 6. uri in pol zvečer. K obilni udeležbi vabi Odbor.

Naznanilo. — Knjige družbe sv. Mohora so že došle. Uljudno prosimo vse čast. družnike, da o prejemanju knjig poskrbijo tudi letnino za prihodnje leto, ker s tem poverjeniku dosti skrbi in truda prihranijo.

Pri c. kr. okrajnem sodišču v Ajdovščini je razpisana služba pomožnega uradnika s plačo 1 gld. 10 kr. na dan. Postranski zaslužek znaša približno 10 do 15 gld. na mesec. Zahteva se poznanje nemškega, slovenskega in če mogoče tudi laškega jezika in spretna in čedna postava. (— Torej trije jeziki za takó grozno plačo! C. kr. namestnik v Trstu pa potrebuje le dva jezika! —)

V Biljah je 40 delavcev osnovalo „ljudsko opekarno“. Sedaj pridno kopljejo ilovico

in jo pripravljajo, spomladi pa postavijo opekarno.

Ostala Slovenija.

V Šklednju pri Trstu je odprla „kranjska industrijska družba“ — ki je pa izključno v nemških rokah — plavže za železo. Družba namerava dovažati surovo železo iz Afrike.

Javni shod na Bazovici je priredilo 28. novembra politično društvo „Edinost“; ob mnogobrojni udeležbi poročal je o svojem delovanju v deželni ozir. v mestnem zboru poslanec Vekoslav Goriup. — Za V. Goriupom, čegar govor so zbrani navdušeno odobrili, je govoril gospodin dr. Rybař o uredbi zemljiške knjige in stavil resolucijo: „Javni shod, zbran dne 27. novembra 1897. v Bazovici, pozivlja slavno vladu, da čim pred predloži deželni zboru tržaškemu zakonski načrt za napravo nove zemljiške knjige za Trst in okolico ter zastavi ves svoj upliv in vso svojo moč, da se ustvari slednjič tudi za Trst dotični deželni zakon, sličen zakonom drugih kronovin, ki bi torej nikakor ne določal jezika vpisovanj, nego le notranjo uredbo nove zemljiške knjige.“ — Resolucijo je zbor vsprejel soglasno ob splošnem odobravanju.

Istra. — Upraviteljem pomjanske občine je imenoval deželni odbor istrski na predlog tržaškega namestništva dva razupita lahonska agitatorja!

Italijansko politično društvo za Istro, v katerem imajo glavno besedo italijanski deželni in državni poslanci, je vložilo na državni zbor prošnjo, da bi le-tá odvrnil vladu od zaukazanega premeščenja deželnega zbora iz Poreča v Pulj. V ti prošnji se zrealijo tista ponižnost, pohlevnost in čut zakonitosti, s katerimi se odlikujejo vsikdar Italijani, kadar govoré z močnejšimi, nego so oni. Toda — ne pojde!

Občinski urad občine Kastav v Istri nam je doposlal tiskano „Izveščé o sjednici občinskega zastupstva v Kastvu obdržavanoj dne 13. septembra 1897.“ — Izjavljamo, da nas je to ugledno sestavljeno „izveščé“ iznenadilo in želeli bi le, da bi občina Kastav vsem slovenskim županstvom na Primorskem poslala vsaj po jeden iztis — v izgled.

Učiteljske preskušnje. — Prijavilo se je v novembrovem obroku 46 učiteljev in učiteljic k izpitom usposobljenja, in sicer za občne ljudske šole 39, za meščanske šole 1, za petje, za francoščino in nemščino 6.

Med temi je bilo 11 Slovenk, 5 Slovencev in 2 Hrvata.

Napravili so izpit z odliko gospici: Ljudmila Gerželj, E. Montanelli in gospod A. Bettiol. Vsi drugi so izvršili izpit z dobrim uspehom razun ene kandidatije.

Kranjska. — Predsednikom kranjske notarske zbornice je bil izvoljen g. notar Ivan Gogola.

Pred tednom dnij smo omenjali Slovincem škodljiv upliv „kranjske“ hranilnice v Ljubljani. Danes dostavljamo, da je kupila ta nemškutarska hranilnica velikanski prostor v Ljubljani, da na njem sezida nemško-narodno gledališče za tisto pest kranjskih Nemcev. V ta namen daruje hranilnica od svojega dobička vsako leto 20.000 gld.! Za slovenske žulje nemško gledališče v sredini Slovenije! Oj Kranjci, vi zaspanci, koliko časa bode še treba, da se vam oči odpro?

Šolski nadzornik g. Žumer je ustanovil zasebni otroški vrtec v Kranju.

Parobrod na Ljubljani. — Vrhniška tvrdka Kotnik je kupila majhen parobrod, ki je 14. novembra t. l. začel voziti na Ljubljani med Vrhniko in Ljubljano. Pred otvoritvijo južne železniške proge Ljubljana-Trst in v prejšnjih stoletjih in za časa Rimljanov je bila Ljubljana važna za prevoz blaga — sedaj se po nji v Ljubljano dovažajo le kamenje, pesek, opeka, drva. Novi parobrod „Jazon“ ima tedaj nalogo, da oživi tovorni in osebni promet na Barju ter med Vrhniko in Ljubljano.

Električni tramvaj — napravijo v Ljubljani. Te dni se je vršil ogled dotičnih prog.

Na dolenski železnici ne mine mesec brez nesreče. 24. novembra t. l. je povozil zjutranji vlak med postajama Mirna Peč in Novo Mesto najprvo neko žensko in dva kilometra dalje nekega moža. Oba sta obležala na mestu mrtva! Kje je vzrok?

V **Gradcu** je bil minoli ponedeljek pogreb pri zadnjih izgredih ustreljenega delavca. Udeležilo se ga je do 40.000 oseb. Vse prodajalnice so bile zaprte.

Koroška. — V šolo družbe sv. Cirila in Metoda v Velikovecu se je za šolsko leto 1897/8. vpisalo v I. razred 64 in v II. razr. 59 otrok. Nemci in nemškutarji silno agitirajo zoper slovensko šolo.

Pri občinski volitvi v Spodnjem Dravogradu je dne 18. novembra ob mnogobrojni udeležbi sijajno zmagala slovenska katoliško-narodna stranka. Slava! — Tudi po drugih občinah se vrše sedaj občinske volitve. Rojaki, delajte na to, da se volitve izvršijo ugodno za našo stvar, da postane Slovenec sam svoj gospodar na domači zemlji slovenski!

Klub slovenskih tehnikov na Dunaju. — Odbor „Kluba slovenskih tehnikov“ se je sestavil za zimski tečaj tako-le: stud. meh. Schweitzer Rudolf, predsednik, stud. meh. Sega Ignacij, podpredsednik, stud. kem. Turk Jakob, blagajnik, stud. meh. Vrtovec Anton, tajnik, stud. meh. Koblar Pavel, knjižničar in gospodar.

Razgled po slovaškem svetu.

Hrvaška. — Nehvaležnost plačilo sveta. Madjaronski poluradni list hrvaške vlade, „Drau“, ki izhaja v Oseku, blati tako slavne vladiko Strossmayerja, da je bila primorana vsa duhovščina oseške dekanije izdati izjavo proti temu listu. Zakaj se ta list ne imenuje „Sau“?

Pa ne le „Drau“ recte „Sau“ ampak tudi samo „Hrvatsko pravo“, ki ima tudi med duhovščino naročnikov, se neprestano zaganja v prvega rodoljuba, največjega mecena hrvaškega! Žalostno, prežalostno! Vjet v spone krutih Madjarov ima narod hrvaški posla dovolj braniti se svojih pijavk, ne pa pobijati največjega Hrvata, ki je vse žrtvoval rodu in domu. Slepici!

Češko. — Bojkot Čehom so napovedali Nemci v Rumburgu. Tamošnja občina je izdala proglas na Nemce, da ne smejo ničesa kupovati od Čehov in da ne smejo dati zaslužka češkim delavcem.

Kako pa je v Gorici? Naš list je bil zapljen, ker je svetloval Slovence, da ne kupujejo pri onih laških trgovcih, obrtnikih itd., ki so nam Slovincem nasprotni. V Rumburgu pa celo občinsko-uradno bojkotujejo Čehe in — vlada molči.

Dunaj največje češko mesto. — Dunajski socialni demokrati so v skripcih. Tamošnji češki socialisti zahtevajo svojo posebno — češko organizacijo, toda nemško vodstvo stranke se temu brani. Nemški demokrati se silno jeze, ker jim je češki zastopnik Kropka v obraz povedal, da je Dunaj največje češko mesto, ker na Dunaju živi več Čehov nego v Pragi. No tako je, in nič drugega, in tudi vse tajeje od strani nemških demokratov ne bode nič pomagalo.

Za guvernera na Reki je imenovan grof Ladislav Szapary.

Protiv Poljakom. — Pruska vlada namerava zopet od državnega zbora zahtevati 100 milj. mark za ponemčenje Poljakov na Poznanskem. Večina nemških listov se protivi tej nameri, toda ne morda iz ljubezni do poljskega naroda, ampak ker ve, da se denar le v vodo meče. Poljaki so in ostanejo Poljaki, in bodo le še bolj sovražili Pruse. Že pred 20 leti so Prusi izdali 100 milj. mark za ponemčenje, pa kakor vse kaže; tisti milijoni niso imeli božjega blagoslova „in Reiche der Gottesfurcht und frommen Sitte“.

Slovincem in Srbohrvatom na Dunaju. — Pod tem naslovom piše „Slov. Svet“:

Politiško društvo, v katerem imajo vsi avstrijski narodi, torej tudi Slovani prostora, je na Dunaju jedno samo, t. j. „Klub avstrijskih narodnostij“. Ta klub, ki ga je bil zasnoval pokojni češki publicist Skrejšovský, šteje malone izključno Čehoslovane; naravno je, da je vsled tega sosebno poslednja leta pošteval najbolj češke interese, in to specialno stvari na Niževavstrijskem, najbolj na Dunaju naseljenih Čehoslovanov. Po pravilih si more klub snovati podružnice ali „sekcije“ po raznih krajih, na Dunaju po okrajih, in v resnici deluje tu mnogo sekcij, katerih vsaka zbira člene iz jednega ali tudi več okrajev v svoj krog. Sekcije pa se morejo vstvarjati, kakor nanese prilika in potreba, tudi brez ozira na ta ali oni okraj.

Slovanom zunanjim, in še bolj Dunajskim, je od raznih, sosebno najnovejših volitev znano, kakó so začeli Dunajski Nemci raznih strank postopati na svojo roko ter prezirati težnje, vsled tega tudi glasove slovaških strank. Čehom so se celo posmehovali, ko so videli, da se raztresajo njih glasovi po raznih okrajih, in da ne morejo združiti mnogo glasov na jednega in istega izmed svojih kandidatov. Pred 10 in 12 leti pa so bili češki glasovi današnjim antisemitom in nacionalcem dobri, ko so bili oboji še sibki. A češki glasovi bodo zopet dobri, kedar se okrepijo z dobro organizacijo, in k tej morejo pripomoči tudi členi drugih slovaških narodnostij. Te pa so doslej popolnoma brez vsakaterne skupnosti; politiskega zavetišča pa že celo nimajo nikakega.

Zato se je sprožila v upravi „Kluba avstrijskih narodnostij“ misel, naj bi n. pr. Slovenci in Srbohrvati zbrali se ter združili se v posebno sekcijo tega kluba. Kot posebna sekcija bi mogli vplivati s predlogi pri osrednji upravi kluba ter pomagati mu ob volitvah, da bi se ne cepili ali ne šli v mrtvo glasovi drugih Slovanov. Zajedno so nastale in se še povečajo hude skušnje in borbe Čehoslovanov z Nemci raznih strank sosebno na Dunaju. Treba se bode upirati in boriti za prava Čehov in drugih Slovanov, naseljenih na Dunaju. Treba bode torej zbirati moči Dunajskih Slovanov v jeden tabor, na skupno politično delo. „Klub avstrijskih narodnostij“ je pripravljen delovati ter upreči vse sile za skupne cilje, ki jih imajo vsi avstrijski Slovani v glavnem in prestolnem Dunajskem mestu.

Zato vabi ta klub sedaj Jugoslovane, izrecno Slovence in Srbohrvate, da pristopijo k društvu kot posebna sekcija. Urednik „Slov. Sveta“ je dobil posebno zadačo, da bi izrazil to željo znanim rojakom slovaškim in bratom Srbohrvatom. Čim več nas bode v lastni jugoslovanski sekciji, toliko vplivniša bode ta v velikem društvu. Najprej bi se sešli na določenem kraju za pogovor; kdor želi udeležiti se, naj to blagohotno naznani ali upravi društva („Oesterreichischer Nationalitäten-Klub“, I. Eschenbachgasse 9.) ali pa uredniku „Slovaškega Sveta“ (IX. Eisengasse 13).

Madjari vse bolj gospodarijo po Hrvaškem. Sedaj so kupili Madjari celo zagrebški tramvaj pod ugodnimi pogoji. Žalostno, da Hrvatje celo v stolnem mestu Zagrebu ne morejo ostati sami gospodarji.

Pomadjariti hočejo sedaj tudi lastna imena uslužbenikov državnih železnic na Hrvaškem. Izdala se je okrožnica, da morajo vsi železničarji, ki nosijo hrvaška imena, končnice, svojih priimkov pisati madjarskim pravopisom!

Hrvaški opozicijski listi se nečuvno konfiskujejo; uredniki imajo neprestano s sodišči opraviti.

Imovna občina mesta Brod na Hrvaškem je prodala svoje velikanske gozde za 810.000 gld. Kupci so nekaj domačini, večina pa z Dunaja in Budimpešte.

Dalmacija. — Vsled izredno slabe letošnje letine preti nekaterim pokrajinam v Dalmaciji — lakota. Naši poslanci so 19. novembra potom interpelacije vlado pozvali, da stradujočim Dalmatincem hitro odpomore.

Črnagora. — Razni listi zatrjujejo, da se je črnogorski knez odločil zidati prvo črnogorsko železnico; potrebni denar dobi v Milanu na posodo.

„Glas Črnogorca“ piše, da se židje silno množe po mestih v turškem cesarstvu. Mesto Solun ima 120.000 prebivalcev, a med temi nad 80.000 židov. Ker vsled takih razmer vsi židje ne morejo biti bankirji in trgovci, lotili so se navadnih del. — V turško-grški vojski je bilo veliko število prostovoljcev — čifutov!

Srbijo je svet smatral kot nekak Pijemont na jugu Avstrije. Srbi sami se še dandanes take smatrajo. Toda svet Srbiji tega ne veruje več in ne more verovati. V nesrečni bratovski vojski so jo zmagali Bolgari. V Macedoniji nima Srbija nikakega ugleda. Bosno in Hercegovino priklopijo v kratkem Avstriji. In v Srbiji sami? Tam vladajo prelužne razmere.

Bolgarski častniki, ki so pobegnili v dobi Stambulovega vladanja v Rusijo, vrnejo se v Bolgarijo in dobe vse pravice nazaj. Bolgarska se je dolgo branila, pa se je vendarle morala udati zahtevam — Rusije.

Rusija bode kaj častno zastopana na razstavi v Parizu leta 1900. Za Kavkaz in Sibirijo postavi odbor posebna paviljona.

Raznoterosti.

* **Konec sveta** bo po prorokovanju vremenskega proroka Rudolfa Falb dne 13. novembra 1899, tedaj že v dveh letih. Ta dan trči lahko naša zemlja ob planet „Tempel“ ter se razleti na kosce. Isti čas tekel bo imenovani planet prek tira naše zemlje, pri čem bi se baje lahko zgodilo, da trčita ta dva planeta drug ob drugega. Ako se takšno trčenje ne zgodi, videti bo isti dan zelo goste utrinke zvezd. Seveda nam še vsled tega ni treba trepetati, ker se zvezdogledi navadno zaračunijo.

* **Kdo moli?** — Pripoveduje se, da je nekoč prišel na Tirolskem kmetič v mesto po svojih opravilih. Poda se v neko gostilno. Tu naroči skromno kosilce. Ko mu naročeno prinesó, se pred jedjo spoštljivo odkrije in moli, kakor obično doma, dobro vedoč in poučen, da mora kristjan povsod in ne le doma svojega Stvarnika častiti. Mladi gospodič, kateri je bil pri sosedni mizi v živahni družbi lahkomišljenih tovarišev, vidi kmeta, da se je prekrizal, da moli; nasmehne se in zakrohota, ter vzbudivši pozornost gostov vpraša zasramovaje kmeta: „Očka, li pri vas vsi tako radi molijo?“ Kmet globoko užaljen, a hladnokrvno pa resnobno odgovori: „Ne, gospodič, krave, svinje, osli in slična druhal tudi pri nas ne molijo, ljudje pa vsi!“ Mlad gospodič ostal je z dolgim nosom. Kar je iskal, je tudi pošteno našel.

* **Tragedija treh rodbin**. — V Pragi so zaprli oktobra meseca m. l. Karola Haina, poštnega upravitelja, ker so ga sumničili, da je izmaknil denarno pismo, v katerem je bilo 16.000 gld. Ker je nedostajalo dokazov, so porotniki Haina sicer oprostili, a poštna direkcija ga je disciplinarnim potom odpustila. To je Haina tako bolelo, da se ga je lotila malanholija in sušica. Slednjič je prišlo na dan, da je opravil J. Samek tat, kateri je služboval s Hainom na isti pošti. Samek je ves skesan priznal, da je vzel denar, ker se je hotel s svojo ljubico poročiti. Ta njegov čin pa je imel strašne posledice. Hain je umrl pred kratkim od žalosti, ker so ga po krivem sumničili. Njegovo staro mater je zadela srčna kap, umrla je kmalu. Poštni oficijal Urban pa si je domišljeval, da bo i on po krivem obdolžen, zato je zblaznel ter pred par dnevi umrl. Tudi njegova soproga je vsled moževe smrti znorela. In končno je Samekova ljubica takisto duševno obolela, da baje ni upanja, da bi ozdravela. Tudi njena mati je vsled žalosti hudo obolela.

* **Star 140 let** živi v Moskvi, kamor je prišel iz Sibirije, neki Kuzmin. Živel je dolgo v sibirskih rudokopih in se sedaj vrnil v domovino. Starec je še jako čil, dobro vidi. Tudi starši njegovi so doživeli visoko starost, oče njegov je bil 150, mati je bila 109 let stara. Trdi, da je tako visoko starost doživel, ker nikedar ni pil žganja, ker ni ljubil žensk in ker ni pušil tobaka. Jedel je rad ostre jedi — hren, retkev in čebulo.

* **Koliko je žid vreden,** je pokazal bogat žid, letovišnik v Meranu. Padel je namreč v vodo ter bil že v velikem strahu, a utone. Zato je klical na vso pomoč, na dar je prišel neki hišnik, kateri je žida rešil kotove smrti. Umevno je, da je bil žid hvagežen svojemu rešitelju; zato ga je tudi bogato obdaril: dal mu je — 60 kr.; menda je že čutil, da njegovo življenje ni bilo več vredno, nego borih 60 novcev.

* **Bolniški voz na železnicah.** — Na neki večji železnici v Ameriki so si omislili to-le koristno napravo: Na vsaki večji postaji nahaja se v rezervi železniški voz, ki je od znotraj spremenjen v majhno, a z vsemi potrebnimi bolniškimi pripravami opremljeno bolnico. Ako se kje na progi, ali na kaki manjši postaji pripeti kaka nezgoda, da se kak železničar ponesreči, ali pa kdo izmed občinstva, kakor n. pr., kadar dva vlaka udarita, tedaj odposljejo dotični voz na kraj nesreče. Če pomislimo, kako slabo je preskrbljeno pri naših avstrijskih železnicah za transport poskodovanega železniškega osebja ali potovalnega občinstva, moramo to ameriško iznajdbo pozdravljati kot velik napredek v varstvo železničarskega osebja.

* **Topove brez plamena in brez poka** je izumil neki francoski častnik. Dočim so do sedaj dim, plamen in pok kazali sovražniku, kje da mu nasprotnik stoji, bode od sedaj naprej topništvo celo nemo in nevidljivo! Izdajali se bodo zopet in zopet neštevilni milijoni za novo topništvo, ker za Francozi druge države ne bodo hotele zaostati.

* **O vrednosti sveže vode** nam jasno priča statistika francoskega mesta Lherbourga, kjer se je leta 1891. napravil vodovod. Od leta 1891. trajno pada število umrlih, dočim je leta 1894. se umrlo od 1000 prebivalec 30, se je to število leta 1896. znižalo na 24 od 1000. Zlasti je skoraj ponehal tifus, ki je bil popred znaten. Kedaj pa v Gorici dobimo zdravo vodo in vode dovolj?

* **Strašen požar** je vepelil v Londonu v najobljudnejšem okraju celo vrsto hiš, cerkev in skladišč, ponesrečilo je več ljudi; škoda znaša več milijonov gld.

Narodno gospodarstvo.

Kako se napravlja surovo maslo kar iz svežega mleka. — Surovo maslo se da napraviti naravnost iz sladke smetane, katera se posname iz mleka s posnemalnikom. Iz 100 litrov mleka se naredi okoli 4 kg. surovega masla, katero se lahko proda po 1 gld. kilogram, a vrhu tega ostane še kakih 85 litrov čisto sladkega mleka, ki je dobro za porabo v kuhinji, kakor tudi za krmo presičam ali starejšim teletom. Po starem načinu pa dobite iz 100 litrov mleka komaj 3 kg. surovega masla, ki se proda k večjemu po 75 kr. kilogram, a ostalo posneto mleko je malo vredno in le za prasiče. „Kmet.“

Kužna bolezen domačih živalij. — Pereč ogenj, ali presičja kuga je gospodarjem dobro znana nevarna bolezen, ki ugonobi po naših krajih skoro vsako leto lepo število svinj. Bolezen je ali lahka ali pa težka in nevarna. Prve ni lahko poznati, ker navadno ni zunanjih znamenj. Včasih se pač nahajajo na koži tu pa tam rdeče lise, žleze v dimljah so nekoliko otekle, in živali tudi pokaslujejo. Ako tako žival ubijemo, najdemo marsikako izpremembo v hranilnih, v dihalnih ild. Druga se začneja z vročico; živali postanejo slabotne in klaverne, ne ljubi se jim žreti, in tudi žeja jih preveč ne muči. Včasih se penijo, davijo in ljujejo ter se zavlečejo v steljo. Toplina zlasti na ušesih in na nogah je nestanovitna, v danki pa precej višja. Živali dihaajo naglo, toda težavno, in včasih jih nadleguje tudi hripav kašelj. Toda napreduje polagoma, naposled nehajo žreti, zadnji del života postane občutljiv in navadno se pridruži še driska. Čim silnejša je ta, tem bolj medlji živali. Sluznica, ki jo vidimo od zunaj, postane temnordeča, in tudi zunanja koža pordeči, posebno po tre-

buhu v dimljah, na notranji strani nog, za glavo, po rilcu in ušesih.

Ako je bila bolezen lahka, ozdravi navadno. To se posebno takrat zgodi, ako telesna toplina ni bila previsoka in ako so se na koži pokazale samo razločno obrobene rdeče lise. Težke bolezni pa žival navadno ne prebije, temveč pogine prej ali slej.

Pereč ogenj je nalezljiva bolezen, katera prehaja od svinje na svinjo; zato je treba, da takoj ločimo obolelo žival od zdravih in razkužimo hlev. Meso od take živali, ki je bila zaklana v začetku bolezni, moremo jesti doma, ako je mesovni oglednik temu pritrđil, prodajati pa ga ne smemo. Mrhovino in one dele poklanih svinj, ki niso za rabo, moraš globoko zakopati.

Da preprečiš kolikor mogoče to bolezen, skrbi, da dobivajo svinje tako pičo in pijako, v kateri se ne nahajajo razne glivice; glej nadalje, da so svinjaki čisti in snažni in posoda dobro omita. Pa ne samo posoda, v kateri donášaš živalim pičo, temveč tudi korito v svinjaku bodi vedno kolikor najbolj mogoče snažnej. Čudno je to, da večina naših gospodarjev misli, da svinji zadošča vsak še tako smrdljiv in temen kotiček. Dokaz temu so naši navadni svinjaki, ki so najmanj primerni za uspešno svinjerejo. To bo treba marsikaj popraviti, ako hočemo od te gospodarske stroke imeti kaj dobička.

Ako se je pokazal v kakem kraju pereč ogenj, storiš dobro, če zdrave svinje vsak dan z mrzlo vodo omiješ, ali, kjer mogoče, v njej koplješ. Piti jim je dobro dajati kake kiselnate pijače ali vode, kateri smo dodali nekoliko karbonove kisline. Ako žival oboli, pošlji nemudoma po živinozdravnika.

Ta bolezen človeku ni nevarna, pač pa jo more prenesti iz kraja v kraj. Posebno živinski kupci, mesarji itd. jo lahko zatsijo, kamor pridejo, ako so bili prej v dotiki z bolno živalo. Gledé na vse to svetujem našim gospodarjem to-le: Ako imate svinje na prodaj, ne puščajte nikoli tujega človeka v svinjak, temveč pokažite mu jih na kakem drugem prostoru in jih ne zapirajte potem takoj k drugim živalim, temveč jih imejte nekaj dnij kje drugje, da se prepričate o njihovem vzdravju. Ako vam jih je pa nekoliko obolelo in ste ločili zdrave od bolnih, naj ne krmi obojih ena dekla, zakaj na ta način vam lahko vse okuži. — Pereč ogenj navadno najbolj razsaja o polletnem času.

Strd namesto sladkorja. — Namesto slaščic in drugih podobnih rečij, ki kvarijo želodec, kupujmo svojim otrokom rajši strd! Otroci strd radi jedó, vrhu tega ima za njih zdravje veliko vrednost. V nobeni hiši, bodisi na deželi ali v mestu, ne smela bi manjkati strd kot izvrstno sredstvo proti mnogim boleznim. Splošno znana je poraba strdi pomešane z nstrganim hrenom kot zanesljivo zdravilo proti jetiki. Mlačna voda, pomešana s strdjo, je kaj zdrava pijača v raznih vročinskih boleznih, a zlasti še ob času griže. Ker je pričakovati, da se sladkor v bodoče še bolj podraži, opozarjamo čitatelje že sedaj na strd kot na izvrstno nadomestilo. „Slov. Gosp.“

Loterijske številke.

26. novembra:					
Dunaj	57	77	22	59	42
Gradec	4	67	39	68	84
3. decembra:					
Trst	2	34	24	7	46
Linc	6	37	29	65	63

Dunajska borza

6. decembra 1897.

Skupni državni dolg v notah	102	gld.	15	kr.
Skupni državni dolg v srebru	102	„	20	„
Avstrijska zlata renta	122	„	55	„
Avstrijska krona renta 4%	102	„	20	„
Ogerska zlata renta 4%	122	„	10	„
Ogerska krona renta 4%	99	„	90	„
Avstro-ogerske bančne delnice	951	„	—	„
Kreditne delnice	356	„	60	„
London vista	120	„	35	„
Nemški drž. bankovej za 100 mark	59	„	05	„
20 mark	11	„	80	„
20 frankov	9	„	55 1/2	„
Italijai s'e lire	45	„	52	„
C. kr. cekini	5	„	68	„

Tržne cene.

		za 100 kilov	
Kava: Santos	gld. 100	do	120
Sandomingo	140	—	—
Java	135	—	154
Portorico	135	—	—
Ceylon	170	—	—
Sladkor	37	—	38
Speh	52	—	56
Petrolij v sodu	18 1/2	—	—
v zaboju	6	—	—
Maslo surovo	75	—	—
kuhano	85	—	—
Moka: Ogerska.			
št. 0 gld.	20 80	št. 1 gld.	20 60
„ 3 „	20 20	„ 4 „	19 90
		„ 5 „	19 60
		št. 6 gld.	19 —
Otrobi debele	gld. 4 60	do	5 20
drobne	4 40	„	4 80
Turšica navadna	5 80	„	6 50
Oves	6 80	„	7 80

Agenti

se iščejo za prodajo novih izdelkov, ki so neobhodno potrebni ne samo meščanu, nego tudi kmetovalcu. Tudi kot postranski posel opravlja to agenturo lahko vsakdo, ki ima znanstva v zasebnih krogih. — Visoka provizija ali stalna plača se zajamči. — Ponudbe vzprejema **Fr. Pokorny v Pragi, Petrova ulica 8.**

100 do 300 gld. mesečno lahko zaslužijo osebe vseh krajev s prodajo zakonito dovoljenih drž. papirjev in srečk, a da ni potrebna glavnicia in ni nikaka nevarnost. Ponudbe pod **Ludwig Österreicher, VIII Deutsche gasse 8 Budapest. 78, 10—1**

Prostovoljna dražba

proti gotovini raznega finega pohištva in drugih predmetov, posebno dveh ormar za obleke z zrcali ter slike predstavljajočo Sv. Magdaleno bode v Skriljah h. št. 27 dne 27., 28. in 29. t. m.

Zdravnik

Dr. M. Keršovani

ordinuje v lastni hiši

v ulici Barzellini h. št. 2.

Razglas.

Gospodarski svét v Krombergu pri Gorici razpisuje

službo cerkovnika,

kateri je obenem tudi orgljavec. Ponudbe do 31. t. m. gornjemu gospodarskem svetu.

Ed. Pavlin v Gorici

v Nunških ulicah

št. 10

nasproti gostilne

„Belega zajca“.

Usoja si priporočati preč. duhovščini in slavn. občinstvu svojo

veliko zalogo nagrobnih vencev

vsake vrste, kakor tudi biserne; rož za cerkev, palm, cvetkov za nove maše in poroke, voščeni sveč, križme, čevlje, nogovice, rakev (truge) vsake velikosti, zlatih črk i. t. d

Vse po nizkih cenah!!!

Ivan Drufovka

trgovec v Gorici na Travniku ima zalogo vsakovrstnega blaga in čevljarskih potrebščin.

Podružnica za usnje, železino in razno blago v Sežani.

Postrežba kolikor le mogoče točna. Naročila z dežele izvršujejo se z največjo skrbnostjo.

Cene zmerne.